

องค์กร

กลุ่มที่เป็นทางการ ในหมู่บ้านจะมีคณะกรรมการหมู่บ้านและสมาชิก อบต. ที่เป็นองค์กร
ในด้าน การปกครองและการพัฒนาหมู่บ้าน งานที่สำคัญที่ดำเนินการ เช่น โครงการ กขคจ. กลุ่ม
พระอโศกทรัพย์ กองทุนสำหรับผู้ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ งานโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนในหมู่บ้าน
ประปาหมู่บ้าน นอกจากนี้จะเป็นกิจกรรมส่วนรวมของชุมชน เช่นงานพัฒนาเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ
ร่วมกับโรงเรียน วัด เป็นต้น

กลุ่มที่ไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มสตรีซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของแม่บ้านแต่ละครอบครัวจะมี
รวมตัวกันทำกิจกรรมทั้งงานส่วนรวมและงานส่วนตัวของชาวบ้านในหมู่บ้าน เช่น งานประเพณียี่เป็ง
งานแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ งานศพ เป็นต้น ซึ่งส่วนมากก็จะเป็นการทำอาหาร ส่วนกลุ่มเยาวชนก็มี
การรวมตัวกันเล่นกีฬา และช่วยงานส่วนรวมและส่วนตัวของชาวบ้านในหมู่บ้านเช่นกัน การรวมตัวของ
ชาวบ้านก็จะทำเท่าที่แต่ละคนมีเวลาว่าง เนื่องจากเยาวชนบางคนออกไปรับจ้างนอกหมู่บ้าน บางคนไป
อัยหนังสือ เป็นต้น นอกจากนี้ในหมู่บ้านยังมีบุคคลสำคัญ ๆ ที่มีภูมิปัญญา ซึ่งในอดีตมีบทบาทมากใน
การช่วยเหลือด้านสุขภาพของคนในหมู่บ้าน เช่น ผู้รู้ด้านการใช้สมุนไพร ผู้รู้ด้านการใช้เวทย์มนต์คาถาใน
การรักษาผู้ป่วย ผู้รู้ด้านการจับเส้นคลายเส้นเอ็น เป็นต้น

เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งหมายถึงครูประถมศึกษาสอนอยู่ในชุมชน นอกจากครูทำหน้าที่
ในการสอนหนังสือให้กับเด็กในชุมชนแล้ว ครูยังให้ความสำคัญกับการทำงานการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ร่วม
กับชาวบ้านและให้คำปรึกษาแก่ชาวบ้านทุกด้านด้วยดีตลอดมา

2. สถานการณ์ปัญหาสุขภาพจิต

ภาพรวม

ในอดีตที่ผ่านมายังไม่มี ความรุนแรงและมีการแพร่ระบาดมาก สถานการณ์ความรุนแรงในชุม
ชนเริ่มเกิดขึ้น เริ่มแรกจากการที่พ่อบ้านที่มีอาชีพตัดไม้ตอนกลางคืนที่เป็นผู้เสพ เมื่อ 2 - 3 ปีที่ผ่านมาเริ่ม
จะขยายเข้ามาในกลุ่มของเยาวชน ในชุมชนมีแหล่งค้าอยู่ 2 ราย ในอดีตการซื้อขายยาเสพติดจะไปซื้อที่บ้าน
งิ้วหว หมู่ที่ 1 การซื้อขายยาเสพติดจะมีทั้งในและนอกชุมชน คนที่เสพยาเสพติดจะรู้จักและมีการติดต่อ
กัน ปัจจัยที่ทำให้เกิดการแพร่ระบาดขึ้นในชุมชนคือ อยากรอง ค่านิยมที่ผิด การลอกเลียนแบบ ปัญหา
ครอบครัวประกอบกับสิ่งแวดล้อมเอื้อในส่วนเส้นทาง การค้าและให้เกิดการมั่วสุมยาเสพติด แหล่งที่มี
การรวมกลุ่มมั่วสุมเสพยาคือ ได้สะพานหมู่บ้าน บ้านพักชลประทาน และในโรงเรียนห้วยโถง ผลพวงของ
ปัญหาสุขภาพจิตทำให้ชุมชนเกิดปัญหาการลักเล็กขโมยน้อยขึ้น

ทัศนคติ และพฤติกรรมของสมาชิกในชุมชน

สมาชิกในชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในระดับหนึ่งแต่ยังไม่ลึกพอในเรื่องพิษภัยหรือผลเสียที่ได้รับจากสารเสพติดหรือผู้ที่ติดสารเสพติด สำหรับกลุ่มเสี่ยงที่ใช้สารเสพติดมีความรู้เนื่องจากได้มาศึกษาภาคบังคับ แต่ด้วยสาเหตุที่ยากหรือยากลง การคบเพื่อนร่วมถึงการดูแลบุตรหลานของผู้ปกครอง

สมาชิกในชุมชนมีทัศนคติที่ไม่ยอมรับผู้ที่ติดสารเสพติด สมาชิกในชุมชนมีความตระหนักกับปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นและถือว่าทุกคนในชุมชนต้องช่วยกันในการแก้ไขปัญหา สมาชิกในชุมชนพบว่าที่จะติดเคียนกันเองได้โดยที่ไม่เกิดความขัดแย้ง สมาชิกในชุมชนมีความเป็นห่วงในบุตรหลานเป็นอย่างมากซึ่งจะพยายามปกป้องดูแลเยาวชนที่ยังไม่ติดสารเสพติดให้ห่างไกลยาเสพติด

ป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติดที่ผ่านมา

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนคือมีการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดซึ่งได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาในตำบลน้ำบ่อหลวง ได้รับความช่วยเหลือขององค์การนาชาติแพนฯ เกี่ยวกับเรื่องของยาเสพติด การสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาด้านยาเสพติด อบรมให้ความรู้ การทัศนศึกษาดูงาน การแจ้งจับกุมในชุมชนไม่ได้ผลเนื่องจากไม่สามารถหาหลักฐานได้ สำหรับภายในครอบครัวก็จะมีติดเคียนบุตรหลานแต่ก็ไม่ได้ผล

ทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ

ได้รับการส่งเสริมการด้านยาเสพติดจากองค์การนาชาติแพนฯ ในการสนับสนุนในด้านของอุปกรณ์กีฬาแก่เด็กและเยาวชน การให้การอบรมให้ความรู้และทัศนศึกษาดูงานเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด

สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเนื่องจากจะมีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดซึ่งไม่แก่ เส้นทางในการที่ใช้ในการลำเลียง พื้นที่ส่วนมากติดกับป่าไม้ สมาชิกในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจที่พอเกี่ยวกับยาเสพติด มีแหล่งค้าขายและแหล่งเสพในชุมชน การมีค่านิยมที่ผิดแล้วนำไปลอกเลียนแบบในกลุ่มของวัยรุ่น รวมถึงการขาดจิตสำนึกและความตระหนักของกลุ่มผู้ที่ติดสารเสพติด

ศักยภาพและข้อจำกัดในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ข้อจำกัดของชุมชน

- ความไม่เข้าใจของสมาชิกในชุมชน
- การค้าขายยาเสพติดภายในชุมชน

ผลกระทบชุมชน

ความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน

การช่วยเหลือกันเองภายในชุมชน

ความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน

การได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ

แนวทางในการแก้ไขปัญา

ตามแนวความคิดของคนในชุมชนหลังจากจัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติดในชุมชนเสร็จแล้วพบว่ากิจกรรมดังต่อไปนี้เป็นกิจกรรมที่ชุมชนคิดว่าสามารถ

แก้ปัญหานี้ได้

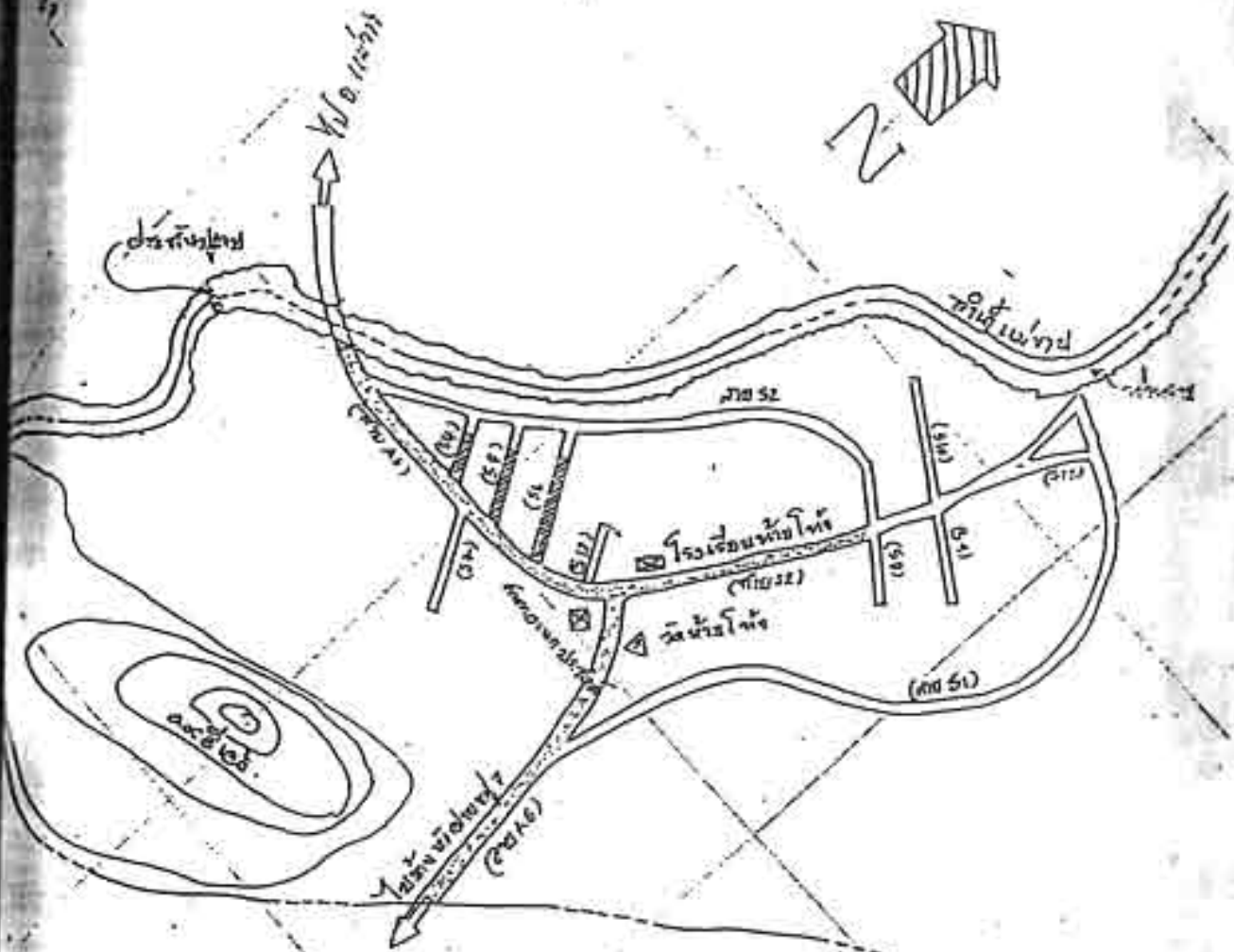
ตั้งกฎระเบียบในชุมชน

อบรมให้ความรู้แก่เยาวชนและผู้ปกครอง

ส่งเสริมด้านกีฬา

ส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชน

แผนที่หมู่บ้านห้วยโถง หมู่ที่ 8 ตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

แผนที่ บ้านห้วยโถง หมู่ที่ 8 ตำบลน้ำบ่อหลวง

เครื่องมือ

๑๑ ถนนลาดยาง

๑๒ ถนน ก.ร.ร. , ก.ร.บ.

๑๓ ถนนลูกรัง

๑๔ แนวทำ กองสงฆ์ อำเภอ

บ้านต้นแก้ว หมู่ที่ 9

ข้อมูลทั่วไป

เดิมหมู่บ้าน

บ้านต้นแก้ว เกิดขึ้นเมื่อปี 2536 เดิมเคยเป็นพื้นที่เดียวกับบ้านโรงวัว หมู่ที่ 1 และได้แยกตัวออกมา หมู่ที่ 1 มาตั้งเป็นหมู่ที่ 9 บ้านต้นแก้วอย่างเป็นทางการเมื่อ พ.ศ. 2536 อดีตหมู่บ้านนี้ชื่อหมู่บ้านพะยอม ซึ่งเกิดมานานแล้วถึง 80 ปี สาเหตุที่ชื่อบ้านพะยอมนี้เพราะว่าถนนไปมาไม่สะดวกคับแคบและอยู่ทางทุ่งนา ซึ่งคำว่าพะยอมแปลว่าไปลำบาก มาลำบาก จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้กลายเป็นชื่อหมู่บ้านเดิม

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับบ้านโรงวัว หมู่ที่ 1 ต. น้ำป่อหลวง อ. สันป่าตอง
ทิศใต้	ติดกับบ้านกัวแลหลวง ต. ยุหว่า อ. สันป่าตอง
ทิศตะวันออก	ติดกับบ้านหนองหวาย หมู่ที่ 11 ต. น้ำป่อหลวง อ. สันป่าตอง
ทิศตะวันตก	ติดกับบ้านฟ้าฮ่าม (บ้านน้ำป่อหลวง) หมู่ที่ 2 ต. น้ำป่อหลวง

ประชากร

บ้านจอมแจ้งมีประชากรทั้งสิ้น 126 ครอบครัว

อาชีพ

อาชีพที่ทางสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นการแกะสลัก รองลงมาได้แก่ อาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไปตามลำดับ

ชมองค์กร

ชมองค์กรที่จัดตั้งโดยภาครัฐบาล ได้แก่

- กลุ่มออม. ตั้งขึ้นปี 2536
- กลุ่มออมทรัพย์ ตั้งขึ้นปี 2543 โดยพัฒนาชุมชน
- ศูนย์ส่งเสริมฯ ตั้งขึ้นปี 2540 โดยกรมประชาสัมพันธ์

ชมองค์กรที่จัดตั้งโดยชุมชน ได้แก่

- กลุ่มแกะสลัก ตั้งขึ้นปี 2541
- กลุ่มฌาปนกิจ ตั้งขึ้นตั้งแต่อดีตประมาณ 70 ปี

สถานการณ์ปัญหายาเสพติด

ผลกระทบ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนยังไม่มี ความรุนแรง เนื่องจากเป็นหมู่บ้านขนาดเล็กสามารถดูแลได้ทั่วถึง เยาวชนในชุมชนมีจำนวนที่น้อยและไม่มีการเสพยาเสพติด ไม่มีแหล่ง และผู้ที่เสพยาเสพติด มีผู้ที่ขายในชุมชน 1 รายแต่จะทำการขายให้คนนอกชุมชน

ทศนคติ และพฤติกรรมของสมาชิกในชุมชน

สมาชิกในชุมชนและเยาวชนได้รับการอบรมในเรื่องของยาเสพติด ทศนคติของสมาชิกในชุมชนใน เรื่องยาเสพติด ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในระดับหนึ่ง แต่ไม่สามารถดักเตือนว่า ทั่วไถ่มากนัก ทศนคติของกลุ่มเยาวชนคิดว่า เป็นปัญหาที่สำคัญเพราะว่าไม่เคยมีสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้ที่จะระวังตัวอย่างไรกับภัยของยาเสพติด

ป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติดที่ผ่านมา

เนื่องจากที่ผ่านมาไม่มีการแพร่ระบาดหรือว่ามีน้อยมากจึงไม่มีการป้องกันโดยส่วนรวมแต่การ ใ้กันส่วนใหญ่จะเป็นการตักเตือนอบรมของผู้ปกครอง

1 สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

สภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านต้นแก้วจะเป็นในส่วนของปัญหาเรื่องของรายได้ที่สมาชิก ในชุมชนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ส่วนปัญหาของยาเสพติดที่จะเกิดขึ้นในชุมชนนั้นสมาชิกในชุมชน มีความตระหนักในเรื่องนี้ เนื่องจากไม่สามารถดูแลบุตรหลานได้ตลอดเวลา รวมถึงอิทธิพลของเพื่อนที่มี ภัยของเด็กรและเยาวชน ปัจจัยที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดอนาคตคือมีแหล่งเสพยาและค้าขายใกล้กับหมู่บ้านซึ่งหมู่บ้านใกล้เคียงมีสถิติของการเสพยาประมาณ 10%

2 ศักยภาพและข้อจำกัดในการดำเนินแก้ไขปัญหายาเสพติด

จากการวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดของหมู่บ้านต้นแก้วพบว่าชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาหมู่บ้านมากจะเห็นได้จากการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของชุมชนพบว่า

ศักยภาพ

- พื้นที่ของหมู่บ้านมีไม่มาก สามารถดูแลสอดส่องได้ง่าย
- ไม่มีผู้เสพยาในชุมชน
- ความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน
- การสอดส่องดูแลซึ่งกันและกัน

ข้อ ๖

ให้มีสนามกีฬา ทำให้เด็กและเยาวชนต้องออกไปเล่นกีฬาข้างนอกหมู่บ้าน

พื้นที่ของชุมชนจำกัด

ทางในการแก้ไขปัญห

ตามแนวความคิดของคนในชุมชนหลังจากจัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติดในชุมชนเสร็จแล้ว พบ

กิจกรรมดังต่อไปนี้ เป็นกิจกรรมที่ชุมชนคิดว่าสามารถ

แก้ปัญหาได้แก่ การจัดตั้งสนามกีฬา

องค์กรที่จัดตั้งโดยชุมชน ได้แก่
 กลุ่มอาปนกิจสงเคราะห์
 กลุ่มสตรี
 กลุ่มเยาวชน

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพจิต

การแพร่ระบาด

การแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนยังไม่มี ความรุนแรง ซึ่งในชุมชนเริ่มมีการแพร่ระบาดที่เห็น ชัดเจนในช่วงระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมาและกำลังมีแนวโน้มที่จะแพร่ระบาดเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่จะมีการแพร่ ระบาดอย่างมากในกลุ่มวัยรุ่น ในชุมชนอาจมีการขายและการเสพแต่ไม่สามารถระบุได้ชัดเจนเนื่องจากไม่ มีหลักฐานที่แน่ชัด สาเหตุที่ทำให้มีการแพร่ระบาดจากความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน ได้แก่ การอยากรู้ ราคาสง ปัญหาครอบครัวในกรณีที่มีผู้ปกครองขาดการดูแลเอาใจใส่และให้ความอบอุ่นแก่บุตรหลาน ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมของสมาชิกในชุมชน

จากความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนที่เข้าร่วมเสวนาคิดว่าผู้ที่เสพยาเสพติดในชุมชนมีความรู้ ะความเข้าใจในเรื่องของยาเสพติดเป็นอย่างดีเนื่องจากกำลังอยู่ในระหว่างที่ศึกษา ในส่วนของสมาชิก ุชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของยาเสพติดอยู่ในระดับหนึ่ง

ทัศนคติของสมาชิกในชุมชนในเรื่องของปัญหาสุขภาพจิตที่เกิดขึ้นคือ ยอมรับไม่ได้กับปัญหาที่เกิด ้เกิดความกลัวเนื่องจากในพื้นที่เริ่มมีการลักขโมยของ สมาชิกในชุมชนพยายามที่จะดูแลเอาใจใส่จะไม่ ัคิดว่าตัวใครตัวมันเพราะในชุมชนส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์ของชุมชนในลักษณะของเครือญาติ ซึ่ง สมาชิกทุกคนสามารถที่จะดักเตือนเด็กและเยาวชนในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควรได้และจะไม่เกิดความขัดแย้ง ะหว่างผู้ปกครองด้วยกัน จากความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนที่ทำการแลกเปลี่ยนกันในการเลี้ยงดูบุตร หลานอย่างเช่น การพยายามที่จะใกล้ชิดบุตรหลานการให้ความรักความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ รวมถึง การไม่คาดหวังในการเรียนของบุตรหลานเพราะดูศักยภาพของบุตรหลานของตนโดยที่ไม่นำไปเปรียบ ัเทียบกับคนอื่น และในส่วนของแม่บ้านบางท่านทำการปลูกจิตสำนึกให้กับบุตรหลานโดยการเล่าเรื่องราว ่ๆ ของตนในสมัยก่อนให้บุตรหลานฟังและจากการให้ความสำคัญของปัญหาสุขภาพจิตเป็นปัญหา ั้ภัยของชุมชนที่ควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน ปัญหาที่รองลงมาได้แก่ปัญหารายได้ เอดส์ การเกษตร การว่างงานตามลำดับที่ทางชุมชนเป็นผู้เสนอขึ้นมาในเวที แสดงให้เห็นว่าสมาชิกในชุมชนมีความ ะหนักและให้ความสำคัญในเรื่องของเด็กและเยาวชนในชุมชนเป็นอย่างมาก

บ้านหนองหวาย หมู่ที่ 11

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อหมู่บ้าน

บ้านหนองหวาย มีอายุการตั้งถิ่นฐานมานานหลายร้อยปี สาเหตุที่ชื่อหนองหวาย เพราะบริเวณ
 ที่ทำการตั้งหมู่บ้านเคยเป็นหนองน้ำและมีต้นหวายขึ้นเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงตั้งชื่อหมู่บ้านตาม
 ลักษณะของพื้นที่ คือ บ้านหนองหวายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่ได้มีการตั้งชื่อหมู่บ้านขึ้นมาใหม่ เริ่มแรก
 จำนวนประชากรประมาณ 10 ครอบครัว ต่อมาในปี 2541 หมู่บ้านหนองหวายหมู่ที่ 11 ต. น้ำป่อหลวง
 มีการแยกตัวและประกาศเป็นหมู่บ้านอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2541 จากหมู่บ้านหนองหวาย ต. ยู่หว้า
 อ. สันป่าตอง สาเหตุที่ทำการแยกตัวออกจากบ้านหนองหวาย ต. ยู่หว้า อ. สันป่าตอง เนื่องจากการให้
 การรื้อทางราชการไม่ทั่วถึงและมีความลำบากในการเดินทางไปยังสถานที่ให้บริการต่าง ๆ ของทาง
 ราชการเพราะอยู่ห่างไกลจากสถานที่ราชการ

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับทุ่งนา
ทิศใต้	ติดกับบ้านหนองหวาย ต. ยู่หว้า อ. สันป่าตอง
ทิศตะวันออก	ติดกับทุ่งนา
ทิศตะวันตก	ติดกับทุ่งนา

ประชากร

จำนวนครัวเรือน 44 ครัวเรือน

อาชีพ

การประกอบอาชีพหลักของคนในชุมชนคือ การทำนา รองลงมาได้แก่การเพาะปลูกไม้ และการรับ

ข้อมูลทั่วไป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ได้แก่

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร โดย กรมประมงสงขลา

กลุ่มออมทรัพย์

กลุ่มเกษตร

ป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา

การป้องกันและแก้ไขในส่วนของปัญหาเสพติดทางชุมชนพยายามส่งเสริมด้านการกีฬาให้กับเยาวชนในชุมชน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในวิธีการดูแลเลี้ยงดูบุตรหลานในกลุ่มของแม่บ้าน

สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชนพบว่าถึงแม้การแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนยังไม่รุนแรงมาก แต่ภายในอนาคตปัญหานี้อาจจะมีการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มที่น่าจะเกิดขึ้นเนื่องจากในพื้นที่บริเวณหมู่บ้านใกล้เคียงมีการแพร่ระบาดซึ่งอาจจะแพร่ระบาดเข้ามาในหมู่บ้านได้ถ้าหากไม่มีการป้องกันในส่วนการอบรมให้ความรู้กับสมาชิกในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องของยาเสพติดยังไม่เพียงพอและขาดแคลนเรื่อง

ศักยภาพและข้อจำกัดในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด

ในการวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนพบว่าศักยภาพของสมาชิกในชุมชนและผู้นำมีมากเพราะมีความสามัคคีและระบบเครือญาติก็เป็นส่วนที่เป็นปัจจัยที่ช่วยและจากการที่วิเคราะห์ SWOT ของชุมชนพบว่า

ศักยภาพของชุมชน

- ความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน
- ไม่มีแหล่งขายในชุมชน
- สถานการณ์ปัญหาเสพติดยังไม่รุนแรง
- การดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของสมาชิกในชุมชน

ข้อจำกัดของชุมชน

- ธาราณูปโภคในชุมชน
- หมู่บ้านเพิ่งตั้งขึ้นใหม่
- พื้นที่ของชุมชนเล็ก

แนวทางในการแก้ไขปัญห

ตามแนวความคิดของคนในชุมชนหลังจากจัดเวทีเสวนาปัญหาเสพติดในชุมชนเสร็จแล้ว พบว่ามีกิจกรรมดังต่อไปนี้ เป็นกิจกรรมที่ชุมชนคิดว่าสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้

- การจัดอบรมรวมถึงการจัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชน
- การบำบัดดูแลผู้ที่ต้องการเลิกเสพ
- การเข้าค่ายเยาวชน
- โครงการครอบครัวสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก

สืบเนื่องจากเวทีวิเคราะห์และวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับตำบลได้แบ่งพื้นที่ดำเนินงานออกเป็น 2 ระดับ คือ หมู่บ้านนำร่อง และ หมู่บ้านขยาย ซึ่งหมู่บ้านนำร่องได้มีการกล่าวไว้แล้ว ในข้างต้น และ หมู่บ้านขยาย ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะเตรียมการขยายชุมชน เพื่อเตรียมการรองรับในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับตำบล ในระยะยาว ต่อไป ซึ่งการขยายผลดังกล่าว ต้องอาศัยการศึกษารายชื่อผู้สมัครด้านศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินโครงการต่อไป

ดังนั้น จึงได้มีการสรุปผล ศักยภาพและข้อจำกัด ของหมู่บ้านขยายทั้ง 9 หมู่บ้าน ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 ตารางแสดงข้อมูลศักยภาพและข้อจำกัดของหมู่บ้านเตรียมขยายจำนวน 9 หมู่บ้าน

หมู่บ้าน	ศักยภาพ	ข้อจำกัด
หมู่ที่ 1 บ้านโรงวัว	-การทำงานที่เป็นรูปธรรม	-ขาดการร่วมมือในการทำงานกลุ่ม -มีการแตกแยกและไม่ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน -เด็กและเยาวชนขาดจุดเสริมและกำลังใจจากผู้ใหญ่
หมู่ที่ 3 บ้านแพะต้นใหม่	-การเลี้ยงดูและอบรมที่ดีรอบครอบครัว -สถานการณ์ยาเสพติดยังไม่มีความรุนแรง -ผู้ปกครองสามารถดักเตือนกันได้ -กลไกของสังคมยังคงเป็นแบบเดิม	-ชุมชนอยู่ใกล้กับเส้นทางลำเลียงยาเสพติด

	-เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกที่ดี -ผู้นำมีส่วนช่วยในการตัดสินใจและตัดสินใจ	-ไม่สามารถดูแลเด็กและเยาวชนตลอดเวลา
หมู่ที่ 4 บ้านจอมแจ้ง	-ความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน	-ผู้นำชุมชนไม่เข้มแข็ง -ความร่วมมือของสมาชิกภายในหมู่บ้าน -ความขัดแย้งระหว่างผู้นำกับเยาวชน -การทอดทิ้งของเจ้าหน้าที่ของภาครัฐบาล -เยาวชนขาดความตระหนักและจิตสำนึก -ขาดการอบรมให้ความรู้กับผู้นำปกครอง -ใกล้เส้นทางในการค้าขายและแหล่งค้าขายยาเสพติด -การสื่อสารของหน่วยงานราชการ
หมู่ที่ 5 บ้านหนองท่า	-ความสามัคคี -การประชาสัมพันธ์ข่าวสารภายในชุมชน	-ใกล้แหล่งเสพยา -มีกลุ่มมั่วสุม -ผู้นำไม่เข้มแข็ง -มีส่วนร่วมของชุมชน -ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้ติดตาม

		มาตราการชุมชนไม่เดือดขาด
หมู่ที่ 6 บ้านหนองหว		-ความรุนแรงของสถานการณ์ยาเสพติด -ผู้นำบางคนเป็นผู้ที่ค้าและเสพ -ขาดความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน -สิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการจำหน่ายยาเสพติด -เด็กและเยาวชนมีการเสพยาจำนวนมาก
หมู่ที่ 7 บ้านหัวฝาย	-ความสามัคคี -ความร่วมมือ -ทรัพยากรธรรมชาติเอื้อต่อการดำรงชีวิต	-ขาดจิตสำนึกและความตระหนักในส่วนรของชุมชน -ขาดจุดมุ่งหมายรวม -ใกล้แหล่งขาย -เส้นไม่การลำเลียง -การยอมรับพื้นฐานของครอบครัวและผู้ปกครอง
หมู่ที่ 8 บ้านหัวยโห่ง	-ความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน -การช่วยเหลือกันเองภายในชุมชน -ความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน -การได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ	-ความไม่เข้าใจของสมาชิกในชุมชน -การค้าขายยาเสพติดภายในชุมชน

หมู่ที่ 9 บ้านต้นแก้ว	-พื้นที่ของหมู่บ้านมีไม่มาก สามารถดูแลตลอดได้ง่าย -ไม่มีผู้เฒ่าในชุมชน -ความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน -การสวดสวดดูแลซึ่งกันและกัน	-ไม่มีสนามกีฬา(เด็กและเยาวชนต้องออกไปเล่นข้างนอกหมู่บ้าน) -พื้นที่ของชุมชนจำกัด
หมู่ที่ 11 บ้านหนองหวาย	-ความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน -ไม่มีแหล่งขายในชุมชน -สถานการณ์ปัญหาเสพยาเสพติดยังไม่รุนแรง -การดูแลเขาใจได้บุตรหลานของสมาชิกในชุมชน	-สาธารณูปโภคในชุมชน -หมู่บ้านเพิ่งตั้งขึ้นใหม่ -พื้นที่ของชุมชนเล็ก

บทที่ 5 ผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัย โครงการ การสร้างความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน
ยาเสพติด ตำบลน้ำป่อหลวง มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการวิจัยดังนี้

เพื่อศึกษาปัญหา ศักยภาพ และรูปแบบกระบวนการทำงานร่วมกันของชุมชนในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติด

เพื่อพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็กและ
เยาวชนร่วมกัน

เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของแกนนำในชุมชนให้มีความรู้และทักษะในกระบวนการ
การทำงานพัฒนาแบบมีส่วนร่วม

ดังนั้นผลของการศึกษาวิจัยโครงการการสร้างความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาเด็กและ
เยาวชน กรณีศึกษาตำบลน้ำป่อหลวง อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ สามารถสรุปได้ 3 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ปัญหาและสาเหตุ ศักยภาพ ข้อจำกัด ของชุมชนกับการจัดการปัญหาด้านยาเสพติด
2. รูปแบบและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติด
3. กระบวนการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของแกนนำชุมชน

จากกระบวนการการดำเนินโครงการวิจัยฯ ดังกล่าวทางนักวิจัยและทีมงานได้วิเคราะห์ข้อมูล
เชิงคุณภาพพร้อมกับการอภิปรายผลของกระบวนการทำงานทั้งในส่วนของการวิจัยและ
ส่วนของการพัฒนาควบคู่กันตามลำดับและขั้นตอนของการดำเนินการโดยยึดวัตถุประสงค์
ของโครงการเป็นหลักดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปัญหาและสาเหตุ ศักยภาพ ข้อจำกัด ของชุมชนกับการจัดการปัญหาด้านยาเสพติด

จากการศึกษาวิจัยทำให้ค้นพบ ปัญหาและสาเหตุของเด็กและเยาวชนที่ใช้สารเสพติด รวม
ทั้งศักยภาพ / ข้อจำกัด และแนวทางการแก้ไขปัญหที่ผ่านมารองแต่ละชุมชน ได้ดังนี้

ปัญหาและสาเหตุของเด็กและเยาวชนที่ใช้สารเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำป่อหลวง พบ
ปัญหาและสาเหตุ ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากความอยากรู้อยากลองของเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาข้อมูลผู้ที่ให้ยาเสพติดในพื้นที่ส่วนใหญ่ พบว่า สาเหตุหลักของการใช้สาร
เสพติด เกิดจากการอยากรู้อยากลองของเยาวชน ซึ่งก่อนการที่จะตัดสินใจให้ยาเสพติดส่วนใหญ่จะ
มาจากการใช้สารเสพติดจากเพื่อนมาก่อน และการตัดสินใจเสพติดครั้งแรกนั้น คิดว่าเป็นแค่เพียง
อยากรู้อยากลองและอยากรู้ว่าหลังจากใช้สารเสพติดชนิดนั้นๆแล้วจะเป็นอย่างไร หรือก่อให้เกิดปฏิกิริยา
ในร่างกายของตนเองอย่างไร และคิดว่าเราสามารถที่จะควบคุมการใช้สารเสพติดทั้งในแง่ของ
ปริมาณและระยะเวลาด้วยตนเองได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีการ
ใช้สารเสพติดกันมาก

2. ปัญหาการคบเพื่อนของเด็กและเยาวชน

เยาวชนมักจะถูกเพื่อนชักชวนไปในทางที่ไม่เหมาะสมโดยการใช้สารเสพติด จากปรากฏ
พบดังกล่าว พบว่าอิทธิพลของเพื่อนมีผลต่อการผลักดันให้เด็กและเยาวชนเข้าไปการใช้สารเสพติด
นี้ เนื่องจากเด็กและเยาวชนในวัยนี้ให้ความสำคัญกับเพื่อนเป็นอย่างมากและบางครั้งคบคว
วามกับเพื่อนในเรื่องความขัดแย้งภายในครอบครัว จึงหาทางออกโดยการมีเพื่อนเป็นที่พึ่งพิงทางใจ
สามารถระบายความคับข้องใจ บอกเล่าความทุกข์ของตนเอง ได้ ดังนั้น เพื่อนจึงเป็นบุคคลที่สำคัญ
ที่สุด และอีกสาเหตุหนึ่งคือ การต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆในกลุ่ม จึงมีแรงกดดันจากกลุ่ม
เพื่อนผลักดันให้เด็กและเยาวชนหันมาใช้ยาเสพติดและพัฒนากระบวนการเครือข่ายและวัฒนธรรม
ภายในกลุ่มเด็กและเยาวชนด้วยตนเอง

3. ปัญหาเด็กและเยาวชนชอบเลียนแบบตามแฟชั่นและสร้างค่านิยมที่ผิดๆ

เกี่ยวกับการใช้สารเสพติดของเยาวชนพบว่ากระแสนิยมที่เข้ามากระแทกสังคมและครอบ
ฟุ้งของเด็กและเยาวชน ทำให้ครอบครัวไม่มีเวลาที่จะดูแลเอาใจใส่ ลูกหลาน เพราะจะต้องดิ้นรนหา
ทำกินค้าและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการดิ้นรนต่อสู้ เพื่อความอยู่รอดของการดำรงชีวิต และ
ประกอบกับลัทธิบริโภคนิยม เป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนสร้างค่านิยมที่ผิดๆ เกี่ยวกับการยอม
ของสังคมวัยรุ่น โดยเฉพาะในยุคของการสื่อสารที่ไร้พรมแดน เป็นตัวยั่วยุให้เด็กและเยาวชนหลง
เข้าไปใน วงจรของสังคมทุนนิยม เช่น การแต่งตัวตามแฟชั่น การใช้โทรศัพท์มือถือ และรวมไปถึงค่า

ของวัยรุ่นต่อการใช้สารเสพติดที่หลากหลายรูปแบบ ด้วยปัจจัยและเงื่อนไขดังกล่าวจึงเป็นตัวผลักดันให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรของการใช้สารเสพติดได้อย่างรวดเร็ว

ปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของเด็กและเยาวชน

เนื่องจากในช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่จึงทำให้นักพฤติกรรมที่แตกต่างและเข้าใจได้ยากสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ใหญ่ภายในครอบครัวยังทำให้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเกิดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองกับเด็กและเยาวชน และความสัมพันธ์นี้ยังเชื่อมโยงภาวะเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละครอบครัว เช่น ความยากจน สภาพที่ครอบครัวแตกแยก เป็นต้น ส่งผลทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความไม่มั่นคงในการดำรงอยู่ในสังคมนั้น จึงหันไปพึ่งยาเสพติดที่คิดว่าเป็นทางออกที่ถูกต้องในความคิดของพวกเขา

ปัญหาผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีและไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในการใช้และค้าขายยาเสพติด

เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันเป็นตัวบีบรัดให้ผู้ปกครองบางรายเข้าใจว่าทางออกที่ได้มาง่ายได้ทีรวดเร็วและเพียงพอต่อการดำรงชีวิตในสังคมทุนนิยม โดยการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการค้าขายยาเสพติด และพบว่าเยาวชนบางราย สิ่งแวดล้อมในครอบครัวเชื้อต่อการใช้สารเสพติด เช่น ผู้ปกครองเสพและค้ายาเสพติด

ปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนเชื้อต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชน

เนื่องจากภายในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงมีแหล่งค้าขายยาเสพติด และลักษณะภูมิประเทศเอื้อต่อการเสพและหลบซ่อนยาเสพติด ประกอบพื้นที่ดังกล่าวยังเป็นเส้นทางลำเลียงและจุดพักของยาเสพติดที่มาจากอำเภอใกล้เคียงเช่นอำเภอแม่วาง อำเภอสะเมิง และอำเภอแม่สะเรียง เข้าสู่ตัวเมืองเชียงใหม่

จากข้อมูลดังกล่าวพบว่ากระบวนการเข้าสู่วงจรการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนมีปัจจัยและสาเหตุหลักที่เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่บีบรัดส่งผลให้ครอบครัวต้องละเลยเด็กและเยาวชน ประกอบกับชุมชนเป็นจุดที่เอื้อต่อกระบวนการใช้สารเสพติด นอกจากนั้นแล้วยังพบว่าอิทธิพลเพื่อนในการสร้างการยอมรับ ตลอดจนนิยามและความหมายที่แตกต่างกันของผู้ที่ใช้ยาเสพติด ความอยากรู้อยากลองของเด็กและเยาวชน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลทำให้เด็กและเยาวชนเข้าไปสู่วงจรของการใช้ยาเสพติด และพบว่าภายในกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดเอง ยังได้มีการสร้างวัฒนธรรมภายในกลุ่มเพื่อเรียกร้องความเป็นตัวตนและประกาศพื้นที่ในการมีที่ยืนอยู่ในสังคม นอกจากนั้น

เองก็เป็นตัวผลักดันให้พวกเขาเข้าไปสู่การใช้สารเสพติด อย่างต่อเนื่องเช่น การไม่ยอมรับ การ
สังคมตีตราไม่ให้โอกาส และสังคมเป็นตัวยับยั้งและปิดโอกาสการมีส่วนร่วมอยู่ในสังคม และทั้ง
ที่เป็นปัจจัยร่วมที่ส่งผลทำให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรของการใช้สารเสพติด

1.2 ศักยภาพ ข้อจำกัด และแนวทางการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมตั้งแต่หมู่บ้านในตำบลน้ำบ่อหลวง

ภาพประกอบที่ 13 ตารางแสดงศักยภาพ ข้อจำกัด และแนวทางการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมของชุมชน

หมู่บ้าน	ศักยภาพ(โอกาส)	ข้อจำกัด	แนวทางในการแก้ไขปัญหามา
หมู่ที่ 2 บ้านฟ้าฮ่าม	-ผู้นำชุมชนเข้มแข็งสนใจที่จะแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน -สถานการณ์ยาเสพติดยังไม่รุนแรง -องค์กรต่าง ๆ ได้แก่ โรงเรียน , อบต. , สถานีอนามัย , องค์การนาชาตึแพลงเพื่อการพัฒนา ให้การสนับสนุนในการแก้ไขปัญห -ครอบครัวและคนในชุมชนให้การเอาใจใส่ดูแลหลานโดยเฉพาะด้านยาเสพติด -คนในชุมชนมีความพร้อมและมีความร่วมมือของคนในชุมชนที่ดี -คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดี	-ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการบางส่วน ได้แก่ ตำรวจ สำหรับเฝ้าระวังของหมู่บ้านให้ความร่วมมือตามที่สภ.ถาม ทางนักวิจัยไม่สามารถตอบคำถามนี้ได้ -การตั้งเตือนผู้เสพไม่ได้ผล -ขาดแรงผลักดันจากองค์กรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง -มีผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยในชุมชน	-โครงการครอบครัวก้าวหน้า -การให้การบำบัดรักษา -โครงการเพื่อนเตือนเพื่อน -การร่วมกลุ่มของเด็กและเยาวชน

หมู่บ้าน	ศักยภาพ(โอกาส)	ข้อจำกัด	แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา
หมู่ที่ 10 บ้านสันเหนือ	-ความร่วมมือและความสามัคคีในชุมชน -ระบบเครือข่ายศิษย์เก่าในชุมชน -จำนวนเด็กและเยาวชนในชุมชนน้อย -พื้นที่ในการดูแลมีขนาดเล็ก -มีแหล่งรายได้ในชุมชนน้อย -จำนวนคนในพื้นที่ในชุมชนน้อย -เยาวชนเริ่มแข็ง -สมาชิกในชุมชนมีความตระหนักกับปัญหายาเสพติดเกิดขึ้น	-สภาพของชุมชนครอบคลุมส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องเศรษฐกิจจึงทำให้ไม่มีเวลาให้ครอบครัว เพราะต้องออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน -หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านขนาดเล็กการได้รับการสนับสนุนงบประมาณในด้านต่างๆมีน้อย	-ส่งเสริมด้านการกีฬาและดนตรีให้กับเด็กและเยาวชน -การรณรงค์โดยใช้สื่อต่าง ๆ เคียงละครั้ง เช่น การจัดบอร์ดนิทรรศการให้ความรู้ตามบ้านหนังสือประจำหมู่ หรือเสียงตามสาย
หมู่ที่ 1 บ้านโรงวัว	-การยอมรับการทำงานที่เป็นรูปธรรม ดังนั้นการวิเคราะห์สภาพชุมชนพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่คนในชุมชนต้องทำการแก้ไขและปลูกจิตสำนึกของสมาชิกในชุมชนให้มีความสามัคคีเพื่อที่จะได้ช่วยกันแก้ปัญหานี้	-การขาดความร่วมมือในการรวมกลุ่มทำกิจกรรม -มีการแตกแยกและไม่ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน -เด็กและเยาวชนขาดจุดเสริมกำลังใจจากผู้ใหญ่	-การจัดตั้งชมรมอีกโรงวัว เพื่อให้สมาชิกในชุมชนที่เป็นสมาชิกของชมรมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

หมู่บ้าน	ศักยภาพ(โอกาส)	ข้อจำกัด	แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา
หมู่ที่ 3 บ้านแพะต้น ใหม่	- การเลี้ยงดูและอบรมที่ดีของครอบครัว - สถานการณ์ยาเสพติดยังไม่มีความรุนแรง - ผู้ปกครองสามารถติดต่อกันได้ - กลไกของสังคมยังคงเป็นแบบเดิม - เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกที่ดี - ผู้นำมีส่วนช่วยในการตักเตือนและสั่งสอน	- ชุมชนอยู่ใกล้กับเส้นทางลำเลียงยาเสพติด - ไม่สามารถดูแลเด็กและเยาวชนตลอดเวลา	- การปลูกจิตสำนึกและสร้างวัฒนธรรมให้กับสมาชิกในชุมชน - การช่วยกันดูแลสอดส่องเด็กและเยาวชนในชุมชน
หมู่ที่ 4 บ้านจอมแจ้ง	- ความสามัคคี (สมาชิกในชุมชนคิดว่าถ้าชุมชนมีความสามัคคีก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้)	- ผู้นำชุมชนไม่เข้มแข็ง - ความร่วมมือของสมาชิกภายในหมู่บ้าน - ความขัดแย้งระหว่างผู้นำกับเยาวชน - การสอดส่องของเจ้าหน้าที่ของภาคีรัฐบาล - เยาวชนขาดความตระหนักและจิตสำนึก - ขาดการอบรมให้ความรู้กับผู้ปกครอง - ใกล้เส้นทางในการลำเลียงและแหล่งค้าขายยาเสพติด	- สร้างกฎระเบียบของชุมชน - การตั้งน้ำตาบานเพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึก - สร้างชมรมผู้ปกครองและเครือข่ายแกนนำชุมชนในการ

หมู่บ้าน	ศักยภาพ(โอกาส)	ข้อจำกัด	แนวทางในการแก้ไขปัญหที่ผ่านมา
หมู่ที่ 5 บ้านหนองหัว	-ความสามัคคี -การประชาสัมพันธุ์ข่าวสารภายในชุมชน	-ใกล้แหล่งเสพ -มีกลุ่มมั่วสุม -ผู้นำไม่เข้มแข็ง -มีส่วนร่วมของชุมชน -ผู้ใหญ่บ้านไม่เด็ดขาด -มาตรการการชุมชนไม่เด็ดขาด	-ตึกเคียน -ให้ทางราชการใช้กระบวนการในการจับกุม -ใช้มาตรการทางสังคมในการลงโทษผู้ที่เสพ และขาย
หมู่ที่ 6 บ้านหนองหว		-ความรุนแรงของสถานการณ์ยาเสพติด -ผู้นำบางคนเป็นผู้ที่ค้าและเสพ -ขาดความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน สิ่งแวดล้อมเชื้อต่อการค้าเสพยาเสพติด -เด็กและเยาวชนมีการเสพยาจำนวนมาก	-การใช้มาตรการทางสังคมในการลงโทษ -สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในชุมชน -การอบรมและส่งเสริมอาชีพและช่องทางทาง จัดจำหน่ายให้กับชุมชน -การอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่ -การเข้ามาจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

หมู่บ้าน	ศักยภาพ(โอกาส)	ข้อจำกัด	แนวทางในการแก้ไขปัญหที่ผ่านมา
หมู่ที่ 7 บ้านหัวฝาย	ความสามัคคี - ความร่วมมือ - ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการดำรงชีวิต	- ขาดจิตสำนึกและความตระหนักในส่วนของชุมชน - ราษฎรมุ่งหมายรวม - ใกล้เคียง - เส้นทางในการลำเลียง - การยอมรับพื้นฐานของครอบครัวและผู้ปกครอง	- ส่งเสริมให้มีการเล่นกีฬา โดยต้องมีผู้ควบคุมดูแล - แผนป้องกันในชุมชน - ตั้งชมรมกลุ่มพัฒนาเด็กและเยาวชน เป็นการรวมกลุ่มของผู้ปกครอง เพื่อทำกิจกรรมดูแลเด็กและเยาวชนในชุมชน
หมู่ที่ 8 บ้านหัวยั้ง	- ความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน - การช่วยเหลือกันเองภายในชุมชน - ความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน - การได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ	- ความไม่เข้าใจของสมาชิกในชุมชน - การค้าขายยาเสพติดภายในชุมชน	- ตั้งกฎระเบียบในชุมชน - อบรมให้ความรู้แก่เยาวชนและผู้ปกครอง

หมู่บ้าน	ศักยภาพ(โอกาส)	ข้อจำกัด	แนวทางในการแก้ปัญหาที่ผ่านมา
หมู่ที่ ๑ บ้านต้นแก้ว	-พื้นที่ของหมู่บ้านมีไม่มาก สามารถดูแลสอดส่องได้ง่าย -ไม่มีผู้เฒ่าในชุมชน -ความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน -การสอดส่องดูแลซึ่งกันและกัน	-ไม่มีสนามกีฬา (เด็กและเยาวชนต้องออกไปเล่นข้างนอกหมู่บ้าน) -พื้นที่ของชุมชนจำกัด	-การจัดตั้งสนามกีฬา
หมู่ที่ ๑๑ บ้านหนองหวาย	-ความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน -ไม่มีแหล่งขายในชุมชน -สถานการณ์ปัญหายาเสพติดยังไม่รุนแรง -การดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของสมาชิกในชุมชน	-สาธารณูปโภคในชุมชน -หมู่บ้านเพิ่งตั้งขึ้นใหม่ -พื้นที่ของชุมชนเล็ก	-การจัดอบรมรวมถึงการจัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชน -การนำบิดาผู้ดูแลผู้ที่ต้องการเด็กเลสห -การเข้าค่ายเยาวชน -โครงการครอบครัวสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชนในการดำเนิน
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมาพบว่า ชุมชนที่มีศักยภาพในการจัดการกับปัญหา
ยาเสพติดได้รับการเห็นชอบจากผู้นำชุมชนทุกหมู่บ้านพบว่า มีอยู่ 2 หมู่บ้านที่มีศักยภาพใน
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ บ้านทุ่งฟ้าฮ่าม และบ้านสันเหนือ เนื่องจากมีผู้นำชุมชน
มีศักยภาพในการทำงานด้านยาเสพติด โดยบ้านทุ่งฟ้าฮ่าม นำโดย กำนันสุทัศน์ สุทัศน์รักษ์
ผู้นำชุมชนซึ่งภูมิลำเนาของผู้นำเป็นผู้ที่ประสบการณ์ในการทำงานด้านยาเสพติดมาหลายสมัย
และมีผลงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนตลอดจนได้รับความยอมรับจากคนในชุมชน ว่าเป็นผู้นำชุม
ชนที่เข้มแข็ง และในส่วนของบ้านสันเหนือ นำโดย นายถนอม ศรีธีเรือน ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เป็น
ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ในการทำงานด้านเด็กและเยาวชนและงานพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ จุดเด่นของ
ผู้นำชุมชนคนนี้คือ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจาก
บุคลิกลักษณะที่ สุขุมรอบคอบ รับฟังปัญหาของกลุ่มเด็กและเยาวชน และจุดเด่นของผู้นำชุมชน
ใน 2 หมู่บ้านในการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแกนนำในการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและ
การรณรงค์ด้านยาเสพติดเพราะ ผู้นำทั้ง 2 มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และเข้าใจว่าปัญหาเด็กและเยาวชน
เป็นปัญหาร่วมที่ทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญในการที่ต้องเข้ามาจัดการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด
ได้รับการยอมรับจากชุมชนด้วยความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างชุมชนกับผู้นำเป็นความสัมพันธ์
ในเชิงอุปถัมภ์ และระบบเครือญาติ ซึ่งเป็นตัวหนุนเสริมในการทำงานที่ดีระหว่างผู้นำและชุมชน
ตลอดจนสำนึกและความตระหนักของผู้นำที่ถือว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาร่วม บนฐานความ
รับผิดชอบของผู้นำ

ดังนั้นนักวิจัยจึงใช้จุดแข็งของผู้นำชุมชนมีอยู่เป็นยุทธศาสตร์ในการเข้าไปทำงานด้านยาเสพติด
ในชุมชนซึ่งปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนดังนั้นความสัมพันธ์ของชุมชนจึงเป็น
กุญแจในการสร้างแนวร่วมในการทำงานด้านยาเสพติดในชุมชน และจากข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน
สัมภาษณ์ 9 หมู่บ้านพบว่า ศักยภาพของผู้นำชุมชนในบางหมู่บ้านมีความพร้อมในการดำเนิน
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับปานกลางและพอใช้โดยใช้เกณฑ์การประเมิน
ทุกเวทีผู้นำชุมชนในการประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของผู้นำชุมชนแบบมีส่วนร่วมในระดับ
ตำบล สืบเนื่องจากผู้นำชุมชนบางส่วนคิดว่าเยาวชนคือส่วนหนึ่งของชุมชนและเป็นอนาคตของ
ชาติดังนั้นจึงมีแนวความคิดที่อยากเข้ามามีส่วนร่วมแต่ยังขาดความพร้อมในระดับชุมชน ซึ่งต้อง
ทศัยเวลาและความพร้อมในการเตรียมชุมชน ส่วนชุมชนที่ยังไม่มีความพร้อมคิดว่าต้องการเรียน
รู้และรอขยายผลจากหมู่บ้านนำร่องในระดับตำบล ทั้งนี้ทุกชุมชนคิดว่าปัญหายาเสพติดเป็น

ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อเด็กและเยาวชน ชุมชน โดยตรงถ้าหากเยาวชนถูกบั่นทอนสุขภาพ
กายภาพแล้วจะส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมที่จะเกิดขึ้นชุมชนและบั่นทอนกระบวนการพัฒนาชุมชน
ไปสู่ชุมชนเข้มแข็งต่อไป

**กระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในเด็กและเยาวชนร่วมกัน**

หลังจากที่ได้ศึกษาศักยภาพ ข้อจำกัด และแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน พบ
กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนนับเป็นหัวใจสำคัญหลักของการดำเนินโครงการในครั้งนี้
ที่ได้สมมุติฐานของนักวิจัยที่ว่า กระบวนการมีส่วนร่วม สามารถที่จะก่อให้เกิดการทำงานร่วม
กันภายใต้เงื่อนไขกระบวนการดังกล่าวจะก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน และสามารถจัด
ทรัพยากรของชุมชนได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การส่งเสริมให้ชุมชนเกิดกระบวนการพัฒนาการมี
ส่วนร่วมของชุมชน ที่ทางโครงการได้ดำเนินการนั้น ประกอบด้วยกระบวนการต่างๆ ดังต่อไปนี้

ประสานการทำงาน

การประสานงานในครั้งนี้ นักวิจัย ได้มีการประสานงานกับผู้นำชุมชน คือ กำนันสุทัศน์
ซึ่งจากกำนันเป็นผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ และยังเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ได้รับการยอมรับ
ในชุมชน การเข้าหากำนันสุทัศน์และสามารถทำให้กำนันสุทัศน์มองเห็นความสำคัญของโครง
งาน และยินดีที่จะให้ความร่วมมือและประสานต่อกับหน่วยต่าง ๆ ของชุมชน จึงทำให้การเข้า
หาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในชุมชนเป็นไปได้ง่ายและสะดวกกว่าที่คิดไว้ ตลอดจนได้รับการตอบ
รับที่ดีจากชุมชน นอกจากนั้นยังได้มีการประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่
มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทหลักที่จะต้องเข้ามาร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด
ส่วนขององค์กรของรัฐในพื้นที่ เช่น สถานีอนามัยตำบลน้ำบ่อหลวง และโรงเรียนก็ได้มีการ
ประสานและหาแนวร่วมในการทำงานร่วมกันเพราะกลุ่มเป้าหมายส่วนหนึ่งอยู่ในสถานศึกษา และ
กำนันที่อนามัยมีบทบาทโดยตรงในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพ และการป้องกัน
แก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในพื้นที่ และจากการประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดี
ทั้งนักวิจัยและชุมชนในการหาแนวร่วมในการดำเนินการร่วมกันจากการประสานงานดังกล่าว
ทั้ง ชุมชน ให้ความสนใจเกี่ยวกับโครงการด้านเด็กและเยาวชนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะประเด็น
ปัญหายาเสพติดเพราะที่ผ่านมากระบวนการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดยังขาดกระบวนการที่
เป็นรูปธรรม โดยจะสังเกตได้ว่าชุมชนยังไม่มีกระบวนการรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ นอกจากนี้ยังไม่มีองค์

นอกเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ไม่ได้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านยาเสพติด หลังจากที่เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันแล้ว พบว่าสารเสพติดเป็นสิ่งที่สำคัญที่นักวิจัยจะต้องทำความเข้าใจกับข้อมูลพื้นฐานของชุมชนอย่างแท้จริง จึงได้วางแผนที่จะศึกษาข้อมูลบริบทชุมชน เพื่อทำความเข้าใจกับสภาพปัญหาและนำไปสู่กระบวนการวางแผนแก้ไขปัญหาร่วมกับชุมชนในขั้นต่อไป

บทบาทชุมชน

การเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมินี้จะส่งผลต่อนักวิจัยที่จะมีฐานข้อมูลชุมชนที่จะศึกษาในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหายาเสพติดของชุมชน นอกจากนั้นข้อมูลภูมิยังทำให้เห็นภาพบริบทชุมชนบางส่วนและทำให้ทราบถึงกระบวนการพัฒนาหรือสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่ผ่านมา แต่พบว่าข้อมูลด้านยาเสพติดของชุมชนยังขาดการรวบรวมและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ซึ่งนักวิจัยพบว่าจะต้องดำเนินการศึกษาเพิ่มเติมอีกหลายประเด็น เพื่อให้เห็นสถานการณ์ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างชัดเจน จากนั้นจึงใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและการเสพยาและค้ายาของผู้เสพและผู้ค้าในชุมชนกับเป้าหมายที่ต้องการศึกษาข้อมูล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่ทำให้ผู้เสพ ผู้ค้า และผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของตน ซึ่งพบว่ารูปแบบวิธีการนี้จะได้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นข้อมูลเชิงลึก แต่การที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นจริงและเชิงลึกนั้น จะต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีและความไว้วางใจระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ต้องอาศัยเวลาคือจะใช้เวลาและความถี่มากในการที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเป้าหมาย สถานที่ในการสัมภาษณ์ควรเป็นสถานที่ที่กลุ่มเป้าหมายมีความสบายใจและสะดวกในการให้ข้อมูล เช่น สวนสาธารณะ หรือที่ไม่มีผู้คนพลุก่าน และโอกาสที่เหมาะสมในการที่จะเข้าไปสัมภาษณ์ โดยเฉพาะผู้ที่ใช้สารเสพติดมักจะให้ข้อมูลเกิดจากชุมชน ดังนั้นนักวิจัยจะต้องให้ความสำคัญ และทิ้งระยะว่างในการที่จะรักษาความสัมพันธ์ในสิทธิส่วนบุคคล และข้อมูลต่างๆของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจลดความขัดแย้ง และสร้างความเข้าใจที่ดี เพื่อนำไปสู่กระบวนการดำเนินงานร่วมกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การสัมภาษณ์เชิงลึก ถ้าหากประกอบกับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมจะช่วยให้นักวิจัยรับรู้และเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก และการตอบสนองของกลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูล ทำให้นักวิจัยหรือผู้สัมภาษณ์สามารถรับรู้ได้ว่าข้อมูลใดเป็นจริงหรือไม่จริง ข้อมูลใดที่มีผลต่อผู้ให้ข้อมูล และมีผลมากน้อยเพียงใด ในการเข้าร่วมกิจกรรมตลอดกระบวนการวิจัย เพราะถ้าหากนักวิจัยขาดทักษะใน

คนอย่างมีส่วนร่วมแล้วจะส่งผลต่อกระบวนการวิจัย การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการที่จะประเมินสถานการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่กระบวนการคิด วิเคราะห์ และแนวทางให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายด้วยเช่นกัน

จากการศึกษาบริบทชุมชนในครั้งนีพบว่า ข้อมูลทางภูมิศาสตร์และข้อมูลทางกายภาพชุมชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ชุมชนยังขาดการศึกษาและรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ และประเด็นเรื่องยาเสพติดเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถเข้าถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาเสพติดของชุมชนได้อย่างแท้จริง และพบว่าในส่วนของการคิดว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหาปัจเจก และยังมีทัศนคติในเชิงลบเกี่ยวกับปัญหานี้อยู่มาก หากเข้าไปยุ่งเกี่ยว ชุมชนบางส่วนยังมีแนวคิดที่ว่ายาเสพติดจะต้องเข้ามาแก้ไขโดยรัฐมาก จะใช้พลังของชุมชนเข้ามาจัดการกับปัญหานี้ และแนวความคิดของชุมชนดังกล่าว ทำให้นักต้องทำการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมและทำความเข้าใจกับบริบทของชุมชนให้มากยิ่งขึ้นโดยการนำจากข้อมูลทุติยภูมิที่มีอยู่ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบข้อมูลร่วมกับแหล่งข้อมูลในระดับชุมชน และการศึกษาข้อมูลบริบทชุมชนทำให้นักวิจัย และชุมชนทราบว่ายังมีข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา สถานการณ์ด้านยาเสพติดน้อย และไม่ได้ถูกรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบจึงเห็นร่วมกันว่าควรจะมีการศึกษาสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชน โดยใช้เวทีชุมชนเป็นเครื่องมือในการระดมข้อมูลและความคิดเห็นร่วมกัน

2.1 สำรวจปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป้าหมาย

2.3.1 การจัดเวทีสำรวจปัญหาเด็กและเยาวชนในระดับตำบล มีการจัดเวที 3 ครั้ง

การจัดเวทีการสำรวจปัญหาเด็กและเยาวชนแบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มผู้ชุมชน 2. กลุ่มเยาวชน 3. กลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาโครงสร้างพื้นฐานชุมชนพบว่ากลุ่มเป้าหมายดังกล่าวเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับชุมชน และการจัดเวทีแยกตามกลุ่มเป้าหมาย สืบเนื่องจากการสะท้อนความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชนในพื้นที่เห็นชอบร่วมกันให้มีเวทีฯ แยกตามกลุ่มเป้าหมายเพื่อการค้นหา และสำรวจข้อมูลปัญหายาเสพติดที่แท้จริงของชุมชน และป้องกันการครอบงำทางความคิด และลดการเผชิญหน้าระหว่างกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม และเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และป้องกันกลุ่มเป้าหมายที่จะมีผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และจากกระบวนการดังกล่าวนักวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดเวทีในลักษณะนี้ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเชื่อมโยงข้อมูลใน

กลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการปรับทัศนคติเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดเพื่อการทำงานร่วมกัน
 กลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งนักวิจัยเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงมีมีแนว
 การแก้ไข โดยการที่นักวิจัยนำข้อมูลจากทั้ง 3 เวทีมา วิเคราะห์และนำข้อมูลที่ผ่านการ
 ระดมสมองไปนำเสนอในเวทีระดับตำบล เพื่อตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน และขอความคิดเห็น ข้อเสนอ
 ษณ์เพิ่มเติมจากชุมชน แต่การจัดเวทีในแต่ละครั้งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มเป่า
 ย เช่น ในเวทีระดับผู้นำชุมชนทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ สถานการณ์ และแนว
 แนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมาของทั้ง 11 หมู่บ้านเป้าหมาย และทราบถึงทัศนคติของผู้
 คนต่อกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็นได้ดังนี้ คือ
 กลุ่มที่มีทัศนคติเชิงลบ มองว่าปัญหายาเสพติดและผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นกลุ่มคนที่มี
 ความผิดร้ายแรงสมควรที่จะได้รับการลงโทษขั้นสูงสุดตามกฎหมาย เช่นการจำคุกหรือ
 ประหารชีวิต

กลุ่มที่มีทัศนคติเชิงบวก คิดว่าผู้ที่เฝ้ายาเสพติดเป็นผู้ประสบปัญหาและหาทางออกไม่ได้ เช่น
 กลุ่มเยาวชนที่อยากรู้อยากลอง และคิดว่าการกระทำความผิด ชุมชนและสังคมควรให้อิสรภาพ
 และหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับผู้ที่ประสบปัญหาดังกล่าว

กลุ่มที่มองว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหารองเบี่งและเป็นปัญหาที่ไม่สำคัญของชุมชน เท่า
 กับปัญหาเรื่องเศรษฐกิจของชุมชน หรือ เรื่องปากท้องของชุมชน ดังนั้นจึงเห็นว่าผู้ก่อปัญหา
 ย่อมต้องแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และพบว่าผู้นำบางส่วนไม่ยอมเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับปัญหานี้
 เนื่องจากเห็นว่าเป็นปัญหาที่อันตรายและเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ
 ตนเองและครอบครัว และจากข้อมูลและสถานการณ์ปัญหาที่นักวิจัยได้ศึกษาพบว่า หมู่บ้าน
 ของผู้นำชุมชนที่มีทัศนคติดังกล่าวมีปัญหายาเสพติดที่มีความรุนแรงมากที่สุดในพื้นที่เป่า
 ยหมาย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทัศนคติของผู้นำชุมชนก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่จะชี้ให้เห็นว่า จำนวนของผู้
 ที่เฝ้ายาเสพติดมีระดับความรุนแรงที่ต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือในการป้องกัน
 และแก้ไขปัญหายาเสพติดของแต่ละชุมชนต่อไป

จากการประเมินสถานการณ์ดังกล่าว นักวิจัยพบว่ากลุ่มหมายดังกล่าวยังขาดความรู้
 วมเข้าใจเรื่องยาเสพติดจึงได้มีการวางแผนที่จะนำสื่อต่างที่เหมาะสมในการสร้างความรู้ความ
 ึกความเข้าใจให้กับชุมชนโดยได้ทำการปรึกษากับสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
 ทเหนือ(ปปส.) และ เครือข่ายวิจัยและพัฒนาเด็กและเยาวชนภาคเหนือ (CY-Net.) โดยมีการ
 ะนำให้นำสื่อ VDO เรื่องเส้นตาย และภัยยาบ้า มานำเสนอให้กับชุมชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้าง
 วมรู้ความเข้าใจ และปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติดให้ชุมชน

การจัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติดในชุมชน 11 ครั้ง (1 ตำบล 1 หมู่บ้าน)

เวทีการเสวนาปัญหายาเสพติด ได้เริ่มต้นจากการให้ความรู้ความเข้าใจและการสร้างตระหนักเกี่ยวกับยาเสพติด โดยนักวิจัยได้ให้กลุ่มเป้าหมายชม VDO 2 เรื่องได้แก่เรื่องเส้นและเรื่องความรู้เรื่องยาเสพติด การเริ่มต้นจากการชม VDO เรื่องนี้ เพราะนักวิจัยต้องการความตระหนักให้กับผู้ชมโดยนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านอาชญากรรมด้านยาเสพติด เนื้อหาต่อไปจะมีการรวบรวมข่าวคดีเกี่ยวกับยาเสพติดทางทีวีมาประมวลเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับผลของการใช้ยาเสพติดในเรื่องนี้มีข่าวเรื่องของการใช้มีดจี้คอเด็กเป็นตัวประกัน 2 รายหลังจากชมเรื่องยาเสพติด การใช้มีดจี้กรรยาเป็นตัวประกัน 1 รายหลังจากเมายาบ้า การใช้มีดปลายแหลมจี้กรรยาตัวไป 1 ราย ผู้ใช้สารเสพติดเมายาบ้าขึ้นอยู่บนเสาไฟฟ้า เป็นต้น

จากนั้นนักวิจัยจึงทำการฉาย VDO เรื่องความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด ให้กลุ่มเป้าหมาย ซึ่ง VDO ชุดนี้ต้องการสื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจและรับรู้ถึงผลกระทบของการใช้สารเสพติดประเภทต่าง ๆ จากการใช้สารเสพติดลงในห้องวิทยาศาสตร์ส่วนหนึ่ง และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องบำบัดผู้ใช้สารเสพติด นอกจากนั้นได้มีการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ในการใช้สารเสพติดแต่ละประเภทว่าเป็นอย่างไร หลังจากนั้นนักวิจัยได้สอบถามความรู้สึกรวมของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับ VDO 2 เรื่องที่เปิดให้ชม และเปิดประเด็นแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเนื้อหาใน VDO และประสบการณ์จริงของชุมชนเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายแสดงความคิดเห็น เพื่อที่จะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะคติ ความตระหนัก จิตสำนึก สถานการณ์ปัญหา และสุดท้ายได้มีการสรุปเนื้อหาและเชื่อมโยงเข้าสู่การดำเนินการในขั้นตอนต่อไปของโครงการ

ผลที่ได้คือ กลุ่มเป้าหมายเกิดความตระหนักต่อปัญหายาเสพติด มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น และหาแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

จากวิเคราะห์กระบวนการการใช้ สื่อ VDO เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นเครื่องมือที่นักวิจัยมีแผนเห็นว่า การใช้ สื่อ VDO เรื่องเส้นตายเป็นการสะท้อนปัญหาสถานการณ์ที่เป็นอยู่จริงในชุมชนทำให้เกิดจิตสำนึกความตระหนักที่เห็นจริงในสื่อ VDO กระตุ้นให้ชุมชนเห็นสถานการณ์ในชุมชนของตนเองเกิดวิกฤตแบบนี้หรือไม่ (VDO) โดยสังเกตจากปฏิกิริยาของกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ เมื่อกลุ่มเป้าหมายได้ดูเหตุการณ์ใน VDO แล้วบางคนเกิดความกลัว บางคนทนเห็นบางภาพไม่ได้ บางคนถึงกับเดินหนีออกจากห้องประชุมเหมือนกับว่าสถานการณ์ใน VDO สะท้อนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัวของตัวเอง หรืออาจกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์ของครอบครัวที่กำลังตกอยู่ภาวะวิกฤติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอยู่

ได้เสียงสะท้อนจากกลุ่มเป้าหมายที่ตระหนักถึงความรุนแรงของโทษของยาเสพติดและ
ได้รายต่อผู้ใช้ยาเสพติดและคนรอบข้างจากเสียงสะท้อนที่ว่า " โเฮ! ..อก.อก...มันเป็นจะอึ
อก" และ " แม่บ่อผู้มาก่อนเลยว่ามันร้ายแรงขนาดนี้เลยค่า "

ได้แนวความคิดของผู้ปกครองบางกลุ่มน่าจะนำสื่อVDOดังกล่าวไปฉายให้กับเยาวชนในหมู่
บ้านของตนเองเพื่อให้กลุ่มเยาวชนรับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงโทษของยาเสพติด จากคำพูดที่
กล่าว " แม่ขอเอาไปฉายให้ห่อห่ออันวัยรุ่นดีเราได้มาผอในวันนี้ถ้าจะดี หือเราได้อยู่และเมื่อเรา
แก่แล้วพอง "

และจากข้อมูลที่ได้ในเวทีนี้ นักวิจัยได้นำไปวิเคราะห์และวางแผนร่วมกับผู้นำชุมชนใน
ตำบลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป โดย การจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการหา
แนวทางในการแก้ไขปัญหาค้าและ เยาวชนตำบลน้ำบ่อหลวง

๖. การจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาค้าและ เยาวชนตำบลน้ำบ่อหลวง

จากการเสวนาปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยใช้แผนที่ตำบลน้ำบ่อหลวงเป็นเครื่องมือใน
วิเคราะห์สถานการณ์ความรุนแรงร่วมกับผู้นำชุมชน โดยร่วมกันลงคะแนนในการประเมิน
ความรุนแรงของสถานการณ์ปัญหายาเสพติด และตรวจสอบข้อมูลด้านยาเสพติดร่วมกัน

ผลที่ได้จากเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาค้าและเยาว
ชนตำบลน้ำบ่อหลวง ชุมชนได้หมู่บ้านนำร่องในการดำเนินโครงการวิจัยฯ คือ บ้านทุ่งฟ้าฮ่ม หมู่
บ้านสันเหนือ หมู่ที่ 10 และในการประชุมครั้งนี้ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเด็กและ
เยาวชนระดับตำบลขึ้นมาจำนวน 1 ชุด (รายละเอียดของคณะกรรมการอยู่ในภาคผนวก) ชุมชนและ
หือได้การแลกเปลี่ยนและตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน ทำให้ผู้นำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและมี
ตระหนักในปัญหายาเสพติดมากขึ้น ส่งผลเกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกัน
กัน นอกจากนั้นทำให้เกิดเครือข่ายในการประสานการทำงานร่วมกันภายในชุมชน รวมทั้งเกิด
วางแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับตำบล ส่งผลทำให้เกิดการผลักดันแผนเด็กและ
เยาวชนเข้าสู่นโยบายระดับตำบลโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รับนโยบาย

จากวิเคราะห์กระบวนการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติเรื่องการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาค้า
และเยาวชนตำบลน้ำบ่อหลวง พบว่ากระบวนการได้มาซึ่งข้อมูลและผ่านการตรวจสอบข้อมูล
ผู้นำชุมชนทุกหมู่บ้านและทำให้แผนกิจกรรมของตำบลมีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากเป็นแผนที่
ภาคการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริง และในส่วนกระบวนการคัดเลือกหมู่บ้านนำร่อง พบ

ชุมชนมีการประเมินศักยภาพข้อจำกัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนของตนเอง ซึ่งทำให้ได้ทราบว่าชุมชนใดมีศักยภาพในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ข้อที่พบจากกลุ่มเป้าหมายคือบางชุมชนต้องการเป็นหมู่บ้านนำร่องจึงให้คะแนนหมู่บ้านของ แต่หมู่บ้านยังไม่เข้าเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้จึงไม่ได้รับการเห็นชอบจากเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม และนอกจากนี้ยังพบว่ากิจกรรมที่ระบุในแผนส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องการรณรงค์ การสร้างความเข้าใจในเรื่องยาเสพติด ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำชุมชนต้องการให้คนในชุมชนเกิดความรู้เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด และผลกระทบให้มากยิ่งขึ้น

หลังจากที่ได้แผนระดับตำบลแล้ว นักวิจัยเข้าไปดำเนินการวางแผนกิจกรรมในระดับหมู่บ้านนำร่องทั้ง 2 หมู่บ้าน เพื่อกำหนดรูปแบบและแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน

4.1 จัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านนำร่อง 2 หมู่บ้าน (ผู้ใหญ่)

สืบเนื่องจากการวิเคราะห์ปัญหายาเสพติดในระดับตำบลทางผู้นำชุมชนจึงมีแนวความคิดจัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านนำร่อง ทั้งนี้เพื่อให้สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับชุมชนเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดและร่วมกันระดมแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกับชุมชน โดยการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการจัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติด (ผู้เข้าร่วมเสวนา ผู้นำชุมชนและแกนนำชุมชนที่อยู่ในหมู่บ้านนำร่อง) และนักวิจัยใช้ สื่อ VDO 2 เรื่องเป็นเครื่องมือในการนำเข้าสู่กระบวนการเสวนา เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในชุมชน ได้แก่เรื่อง เส้นตาย , ความรู้เรื่องยาเสพติด และนักวิจัยได้สอบถามความรู้สึกรองผู้เข้าร่วมเสวนาเกี่ยวกับ สื่อ VDO เรื่องที่เปิดให้ชม นอกจากนั้นได้เปิดประเด็นแลกเปลี่ยนเรื่องยาเสพติด เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็น และสะท้อนสถานการณ์ปัญหาของชุมชน เพื่อที่จะศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ ความตระหนัก จิตสำนึก สถานการณ์ปัญหายาเสพติดของชุมชน

ผลที่ได้ จากการจัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านนำร่อง 2 หมู่บ้าน ซึ่งทำให้ได้พบถึงศักยภาพของชุมชนเพิ่มขึ้นจากการจัดเวทีเสวนารอบแรก และนักวิจัยได้ทราบสถานการณ์ปัญหาของชุมชนเพิ่มขึ้นจากการจัดเวทีเสวนารอบแรก ตลอดจนนักวิจัยได้ทราบถึงความรู้ทัศนคติ ความตระหนัก จิตสำนึก ของสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้นจากการจัดเวทีเสวนารอบแรก และทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

การดำเนินการวิเคราะห์และวางแผนในหมู่บ้านนำร่อง โดยการจัดเวทีแยกระหว่างผู้ใหญ่บ้านและเยาวชนออกจาก เพื่อป้องกันการครอบงำทางความคิดจากผู้ใหญ่ที่จะมีอิทธิพลต่อเด็ก

ชุมชน นอกจากนั้นการนำเสนอ VDO กลับมานำเสนออีกครั้งหนึ่งเพื่อต้องการให้แกนนำชุมชน ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งที่ยังไม่ได้ดู ได้มีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจถึงปัญหา และบทบาทของยาเสพติดให้เกิดความรู้ความเข้าใจกับทุกคนในชุมชน เนื่องจากที่ผ่านมามีเพียงแกนนำชุมชนและผู้นำชุมชนบางส่วนที่ได้ดู VDO ชุดนี้ หลังจากการนำเสนอ มีการสะท้อนปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดพบว่าคนในชุมชนเริ่มเกิดการรับรู้และเข้าใจถึงอันตรายและผลกระทบที่เกิดจากยาเสพติด และต้องการให้เด็กและเยาวชนได้ชม VDO ชุดนี้อย่างทั่วถึงทุกคน และได้มีข้อเสนอให้มีการจัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติดกับเด็กและเยาวชนอีกครั้งหนึ่งเพื่อสร้างจิตสำนึก ความตระหนักให้กับเยาวชนให้รู้ถึงอันตรายและโทษของยาเสพติด ดังนั้นนักวิจัยจึงได้มีการจัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติดให้กับเยาวชนของทั้ง 2 หมู่บ้านนำร่อง

จากเวทีนี้ผู้เข้าร่วมได้ร่วมกันวางแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้านร่วมกัน โดยดังกล่าวเป็นแผนจากกลุ่มผู้ใหญ่ซึ่งยังไม่ใช่แผนทั้งหมดของชุมชน ยังต้องนำแผนดังกล่าวมาคุยกับแผนของเยาวชนอีกครั้งหนึ่ง

3. การจัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านนำร่อง 2 หมู่บ้าน(เยาวชน) .

หลังจากที่ได้มีการจัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติดในชุมชนสำหรับผู้ใหญ่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางผู้นำชุมชนและผู้ปกครองจึงมีแนวความคิดที่จะให้มีการดำเนินการในรูปแบบนี้กับกลุ่มเยาวชนที่เป็นเยาวชนทั้งนี้เพื่อต้องการให้ทราบข้อมูลของเยาวชนที่หลากหลายและเป็นจริงเพื่อเป็นฐานในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมให้กับกลุ่มเป้าหมายตรงกับประเด็นปัญหาและความต้องการเพื่อมุ่งไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน จึงได้มีการดำเนินการตามความร่วมมือกับชุมชนในการจัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติดสำหรับกลุ่มเยาวชนโดยนักวิจัย VDO 2 เรื่องเป็นเครื่องมือในการนำเข้าสู่กระบวนการเสวนาฯ เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในชุมชน ได้แก่เรื่อง เส้นตาย และ เรื่องความรู้เรื่องยาเสพติด หลังจากนั้นได้สอบถามความรู้สึกของผู้เข้าร่วมเสวนาเกี่ยวกับ VDO พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนประเด็นเรื่องยาเสพติด ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็น และสะท้อนสถานการณ์ปัญหาของชุมชน เพื่อที่จะศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ ความตระหนัก จิตสำนึก สถานการณ์ปัญหายาเสพติดของชุมชน กลุ่มเด็กและเยาวชนร่วมกันวิเคราะห์ วางแผนและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ผลที่ได้ หลังจากจัดเวทีเสวนาปัญหายาเสพติดในชุมชนของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน ทราบถึงสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชน โดยที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่สะท้อนปัญหา ตลอดจนรับรู้ถึงความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนัก และจิตสำนึก

และเยาวชนที่มีต่อปัญหายาเสพติด จากเวทีนี้ทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดกระบวนการเรียนรู้
มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และทำให้ได้แผนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่เกิด
จากความคิดของเด็กและเยาวชน

จากเวทีวิเคราะห์และวางแผนของกลุ่มเยาวชนในหมู่บ้านนาร่องพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่
ที่กระบวนการแก้ปัญหายาเสพติดยังจะต้องเน้นที่การส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิด
ประโยชน์ทางสร้างสรรค์ และมีกิจกรรมทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเห็นว่าการเล่นกีฬาและดนตรี เป็น
จุดในการแก้ไขปัญหาคือถูกต้อง แต่นักวิจัยมีคำถาม ว่าการแก้ไขปัญหายาของกลุ่มเยาวชนโดย
ดนตรีและกีฬาเป็นการแก้ไขปัญหาคืออย่างยั่งยืนหรือไม่? เพราะเท่าที่ทราบข้อมูลจากผู้ที่ใช้ยา
บางส่วนพบว่า จะใช้ยาเสพติดในขณะที่เล่นกีฬาเพื่อเพิ่มพลังให้กับตัวเองไม่ให้เหนื่อยใน
ช่วงการแข่งขัน ดังนั้นการกีฬาและดนตรียังไม่ใช่วิธีทางออกของการแก้ไขปัญหายาอย่างแท้จริง
ต่อไป ถ้าหากว่าเยาวชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ลำบากและความตระหนัก ถึงอันตรายและ
ระบบของยาเสพติด

หลังจากที่ได้มีการวางแผนกิจกรรมของทั้ง 2 กลุ่มในหมู่บ้านนาร่อง กลุ่มเป้าหมายและนัก
ศึกษาได้นำแผนดังกล่าวมาปรับให้เป็นแผนกิจกรรมหมู่บ้านนาร่องโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของ
เวลา งบประมาณ และความเป็นไปได้ในการดำเนินกิจกรรม ภายใต้ศักยภาพและข้อจำกัด
ของกลุ่มเป้าหมาย (แผนกิจกรรมระดับตำบลและหมู่บ้านบรรจุไว้ในบทที่ 3) แล้วนำแผนงานดัง
กล่าวสู่แนวทางในการดำเนินการของโครงการวิจัยขั้นต่อไป

4. ปฏิบัติการตามแผนกิจกรรมและกระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเป้าหมาย

ก. แผนกิจกรรมหมู่บ้านนาร่อง 2 หมู่บ้าน

กิจกรรมการจัดบอร์ดนิทรรศการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในชุมชน (2หมู่บ้านนาร่อง)

การดำเนินกิจกรรมการจัดบอร์ดนิทรรศการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในชุมชนของกลุ่มเด็ก
และเยาวชนเริ่มต้นด้วยการนัดประชุมเยาวชนประจำเดือน และประสานความร่วมมือกับผู้นำชุม
แกนนำเยาวชน เพื่อมอบหมายบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันต่อ
นั้นนักวิจัยสนับสนุนสื่อ และอุปกรณ์ในการจัดนิทรรศการ และบอร์ด โดยประเด็นเนื้อหาส่วน
ที่เสนอในหัวข้อเกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชน เช่น ยาเสพติด การดูแลรักษาสุขภาพ ความรู้
เกี่ยวกับโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ผลที่ได้ จากการจัดบอร์ดนิทรรศการพบว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนเกิดความคิดริเริ่มสร้าง
ในการจัดบอร์ดนิทรรศการ ส่งผลให้กลุ่มเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจและมีส่วนร่วมในการจัด

นันทนาการ จากการจัดบอร์ดให้ความรู้สามารถช่วยให้สมาชิกในชุมชนเกิดการเรียนรู้จาก
บอร์ดนันทนาการ การมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในการจัดบอร์ดนันทนาการให้ความรู้ในชุม
ชน มีแกนนำเยาวชนบางส่วนที่มีส่วนร่วม เนื่องจากเยาวชนส่วนหนึ่งไปศึกษาและพักใน
กระท่อมเยาวชน กลุ่มนี้มองว่า ประเด็นความรู้ที่นำเสนอในบอร์ดนันทนาการและรูปแบบไม่น่าสนใจ
เพราะเยาวชนที่ดำเนินการจัดนันทนาการขาดทักษะ ประสบการณ์ และสื่อที่ดึงดูดความสนใจ
ให้กิจกรรมนี้ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

กิจกรรมการระดมทุนเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ดนตรี และสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนใน พื้นที่บ่าร่อง

สืบเนื่องจากปัญหาเด็กและเยาวชนมีเวลาว่างมากเกินไปกลุ่มเป้าหมายจึงมีแนวความคิด
ให้มีการรวมกลุ่มกันเล่นดนตรีทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ตลอดจน
สร้างทักษะและประสบการณ์ให้กับเยาวชนบางส่วนที่มีประสบการณ์ในการเล่นดนตรี จึงมี
ความคิดที่จะระดมทุนเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ดนตรีเพราะที่ผ่านมาในส่วนของชุมชนยังไม่มี
ร้านอุปกรณ์และเครื่องเล่นดนตรีให้กับเยาวชน และที่สำคัญแนวคิดดังกล่าวได้รับการเห็น
จากผู้นำชุมชนและผู้ปกครองเพราะที่ผ่านมาชุมชนเคยมีวงดนตรีประจำหมู่บ้าน จึงเกิดแนว
ทางชุมชนในการที่จะจัดตั้งองค์ผ้าป่าสามัคคี โดยที่มีการประสานงานกับผู้นำชุมชน และแกน
นำเยาวชน เพื่อมอบหมายหน้าที่ และบทบาทในการรับภาระระดมทุนในการหางบประมาณจัดซื้อ
อุปกรณ์ดนตรีโดยการจัด "ผ้าป่าสามัคคี" ได้งบประมาณในการระดมทุนในครั้งนี้ประมาณ
300 บาทหลังจากนั้นจึงได้ดำเนินกิจกรรมในการซื้ออุปกรณ์ดนตรี และนักวิจัยได้มีการร่วมคิด
และประเมินผลในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมายด้วย

ผลที่ได้ พบว่าหลังจากที่ได้มีการจัดซื้ออุปกรณ์ดนตรี ทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการใช้เวลา
ให้เป็นประโยชน์โดยที่มีการรวมตัวกันโดยมีการดึงเยาวชนทั้งในและนอกชุมชนเข้ามามีส่วนใน
การเล่นดนตรี ซึ่งส่งผลทำให้เกิดความสามัคคีภายในกลุ่ม เนื่องจากต้องมีการพึ่งพากันในลักษณะ
การถ่ายทอดองค์ความรู้ในการเล่นดนตรีให้กับเยาวชนที่เล่นดนตรีไม่เป็น ซึ่งพบว่าการเล่น
ดนตรีทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความผ่อนคลายและไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด ส่งผลให้เยาวชนเกิดแนว
คิดริเริ่มสร้างสรรค์ในทางที่ดีที่จะตอบแทนกลับคืนกลับไปให้กับชุมชน นอกจากนั้นพบว่าผู้
ปกครองของเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนี้โดยการสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็ก
และเยาวชนกล้าคิดกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม ร่วมยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้รับ
เข้าใจในพฤติกรรมของเยาวชนมากยิ่งขึ้น และทำให้ผู้ปกครองได้ใกล้ชิดกับเยาวชนร่วมใน

สังคมทั้งและชมการช่อมคนตรีของกลุ่มเยาวชน และทำให้ผู้ปกครองได้เกิดการแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นและเยาวชนร่วมกัน

จากการดำเนินกิจกรรมระดมทุน โดยการจัด "ทอดผ้าป่าสามัคคี" เพื่อจัดอุปกรณ์ดนตรีให้
เยาวชน พบว่า กิจกรรมนี้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนและเยาวชนเป็นอย่างดี และที่สำคัญ
ยังเกิดความภาคภูมิใจและมีเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองในการที่พวกเขาสามารถพึ่งตนเองได้
กลุ่มเยาวชนเองซึ่งจุดนี้เองส่งผลให้เยาวชนลุกขึ้นมาดำเนินกิจกรรมต่างเพื่อสาธารณะชนมาก
ขึ้นซึ่งการดำเนิน กิจกรรมในลักษณะนี้ และเป็นการดึงเอาทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนเข้ามา
เสริมการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยเชื่อมโยงกับความคิด ความเชื่อ
ศรัทธาและการสะสมบารมีของชุมชน ซึ่งอาศัยโครงสร้างความสัมพันธ์พื้นฐานของชุมชนที่มี
อันหลักและอยู่ในรูปแบบของการพึ่งตนเองโดยไม่ต้องอาศัยทุนจากภายนอกชุมชน และ
ขณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์เชิงซ้อนที่เกื้อหนุนต่อกัน เช่น ความสัมพันธ์
เครือญาติ ความเป็นพี่น้อง เพื่อนฝูง ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นจุดเด่นที่ชุมชนใช้เป็นฐาน
ทางเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนร่วมกัน และหนุนช่วยกระบวนการป้องกัน
แก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ทำให้นักวิจัยได้เรียนรู้ว่าชุมชนก็มีกระบวนการกับการจัดการ
ปัญหาโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการช่วยเหลือจากภายนอกเพียงอย่างเดียว ถ้าชุมชนเรียนรู้ว่า
เรามีของดีอะไรและเรียนรู้ที่จะจัดการกับของดีหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างไร ก็จะส่งผล
ชุมชนเกิดความยั่งยืนและเข้มแข็งได้ ซึ่งรูปแบบการจัดการปัญหาในลักษณะแบบนี้ ชุมชนใช้
ทุนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยจัดการปัญหา ถือได้ว่าเป็นการดึงเอาทุนทางสังคมและ
ทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชนนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมและลงตัว นอกจากการ
ระดมทุนเพื่อส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มเยาวชนแล้วยังพบว่า กลุ่มเป้าหมายยังเล็งเห็นถึงความสำคัญ
ของการมีอาชีพที่มั่นคงเพื่อลดปัญหาด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่กลุ่มเป้าหมายบางส่วน
มีอันเนื่องในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายจึงมีแผนที่จะส่งเสริมและ
สนับสนุนให้เกิดอาชีพ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชน และลดค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว
ของจนลดอัตราความว่างงานในชุมชน จึงมีแนวความคิดที่จะเสริมทักษะและประสบการณ์ในเรื่อง
อาชีพ โดยการเสนอให้มีการศึกษาดูงานด้านอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน

กิจกรรมการศึกษาดูงานด้านอาชีพ

สืบเนื่องจากการที่ได้มีการประชุมวางแผนเกี่ยวกับการศึกษาดูงานด้านอาชีพโดยมีการ
ขอแหล่งที่ศึกษาข้อมูลทีลอดคล้องพื้นฐานอาชีพเดิมของชุมชนคือการแกะสลักไม้ ทั้งนี้เพื่อให้

กับทักษะประสบการณ์เดิมของเยาวชน ตลอดจนศึกษาเรื่องของการตลาดกลุ่ม จึงได้
ให้มีการศึกษาดูงาน ณ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่

ผลที่ได้ กลุ่มเป้าหมายเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ทำ
เป้าหมายรับรู้กลไกทางตลาด และหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูล
สินค้าที่จะนำเสนอเข้าสู่ตลาด นอกจากนั้นแล้วยัง พบว่าเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง
เป้าหมายกับวิทยากร

จากการวิเคราะห์การส่งเสริมพัฒนาอาชีพกับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชน ยังพบจุด
ขยายประเด็น เช่น กลุ่มเยาวชนขาดงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม ขาดการส่งเสริมการ
พัฒนาจากขาดอำนาจในการต่อรองทางการตลาดกับนายทุนและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ยัง
มีมาตรฐาน ส่งผลทำให้การส่งเสริมอาชีพให้กับเยาวชนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ในแง่ของ
แนวทางได้ที่เป็นรูปธรรม แต่อีกทางหนึ่ง การส่งเสริมอาชีพทำให้เยาวชนเกิดการแลกเปลี่ยน
และเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างมีส่วนร่วม ตลอดจนส่งเสริมให้เยาวชนใช้
ช่างให้เกิดประโยชน์ทำให้ห่างไกลจากยาเสพติดได้ และเพื่อแสวงหาหนทางในการแก้ไข
ทางด้านเศรษฐกิจให้กับเด็กและเยาวชน โดยให้สอดคล้องกับความเหมาะสมทั้งวุฒิภาวะและบท
หน้าที่ของเยาวชน จึงมีแนวความคิดที่จะให้เกิดกิจกรรมการออมทรัพย์สำหรับเยาวชนในชุม

กิจกรรมการออมทรัพย์เยาวชน

หลังจากที่มีการดำเนินการเรื่องของการอาชีพเพื่อหาทางออกให้กับเยาวชน พบว่าการที่เยาว
จะเกิดความมั่นคงทางชีวิตได้จะต้องมีรากฐานของเศรษฐกิจที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดี ดัง
เยาวชนแกนนำจึงมีแนวความคิดที่จะสะสมทุนให้กับตนเอง และครอบครัวจึงได้มีการเสนอการ
กลุ่มการออมทรัพย์ของเยาวชน เพื่อให้สอดคล้องไปกับแนวความคิดของเยาวชนและชุมชน
ที่ผ่านมา พบว่าฐานของชุมชนดังกล่าวมีการออมทรัพย์ภายในชุมชนมาก่อนและผลของการ
เงินการที่ผ่านมามีความร่วมมือนีจากชุมชนเป็นอย่างดีและเป็นการแสดงการมีส่วนร่วมของชุม
เพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงให้กับตนเอง จากแนวคิดดังกล่าวทางผู้นำชุมชน และผู้ปกครอง
เด็กและเยาวชนให้การสนับสนุนกิจกรรมออมทรัพย์สำหรับเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านนำร่องของ
หมู่บ้าน โดยได้มีการประชุมหารือร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย และประสานกับพัฒนาชุมชนในการ
วิทยากรให้กับกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มเยาวชนได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงานการออม
ทรัพย์ และได้มีการดำเนินกิจกรรมการออมทรัพย์ของกลุ่มเยาวชน

ผลที่ได้ พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการออมทรัพย์ ตลอดจนเป็น
พื้นฐานการออมทรัพย์ในชุมชนต่อไป ซึ่งจะทำให้การออมทรัพย์ของชุมชนเกิดความ
มั่นคง เนื่องจากสมาชิกมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเรื่องการออมทรัพย์มาก่อน และจากกิจกรรม
กลุ่มเป้าหมายเกิดการรวมกลุ่มในการออมทรัพย์ทำให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

จากการวิเคราะห์ พบว่าวัตถุประสงค์เริ่มต้นของการจัดกิจกรรม การออมทรัพย์ คือ การแก้
ปัญหาทางเศรษฐกิจและสร้างความมั่นคงในชีวิตให้กับตนเองและสมาชิกกลุ่มโดยการสะสมทุน
เงิน แต่ดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวพบว่า ผลที่ได้้นอกเหนือจากเศรษฐกิจ เยาวชนยังใช้เวลา
พักเป็นเวลาที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หนุนช่วยซึ่งกันและกัน ทำงานพัฒนาชุมชนร่วมกัน เช่น บ้าน
นี้เห็นว่าการนอกจากการออมทรัพย์แล้ว จะทำอย่างไรเพื่อให้เกิดการต่อเนื่องของกิจกรรมจึง
ให้มีการระดมทุน เช่น การจัดทอดผ้าป่า การจัดขันโตก โดยกลุ่มเยาวชนวางแผนร่วมกัน
ได้มาซึ่งงบประมาณซึ่งจะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมอื่นๆของกลุ่มของตนเองได้อย่างต่อ
เนื่อง ซึ่งการจัดผ้าป่ายังทำให้เกิดกระบวนการทำงานอย่างมีส่วนร่วมของกลุ่มคนทุกระดับตั้งแต่ผู้
นำชุมชน กลุ่มเด็กและเยาวชน

การที่กลุ่มเยาวชนเกิดแนวคิดในการระดมทุนเพื่อช่วยเหลือตนเอง ในส่วนกลุ่มของผู้ใหญ่
ในศักยภาพของกลุ่มเยาวชนจึงให้การยอมรับและหนุนช่วยในการดำเนินกิจกรรมต่อไป เช่น
แม่บ้านรับอาสาที่จะจัดการในเรื่องอาหารและช่วยการกระจายจำหน่ายบัตรในเครือข่ายของ
แม่บ้านอื่น ๆ จากกิจกรรมนี้ ทำให้ชุมชน อบต. ผู้ใหญ่บ้าน เห็นถึงศักยภาพของกลุ่มเยาวชน
ตระหนักถึงปัญหาเสาเสตติ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการตัดกระบวนการของเด็กและเยาวชนไม่ให้เข้าสู่
กระบวนการให้เสาเสตติ์ ซึ่งภายใต้การมีส่วนร่วมดังกล่าวชุมชนสามารถเลือกรูปแบบการจัดการ
ปัญหาโดยอาศัยวัฒนธรรมชุมชนคือ " การทอดผ้าป่า " เป็นเครื่องมือในการที่จะดึงให้ทุกฝ่าย
เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมที่แท้จริง เช่น พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ แกนนำชุมชน กลุ่ม
แม่บ้าน กลุ่มเยาวชน รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายหนุนช่วยในระดับชุมชน เช่น สถานี
วิทยุ โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล ตำรวจ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นการส่งเสริมและ
คุณค่าให้กับเยาวชน และเยาวชนรู้สึกที่ตนเองมีตัวตนมีพื้นที่ของตนเอง มีความอบอุ่นปลอดภัย
โดยมีชุมชนรองรับ

จากปรากฏการณ์ทั้งหมดวิเคราะห์ได้ว่ากระบวนการที่ทำให้เยาวชนและชุมชนมีจิต
สำนึกและสำนึกร่วม ในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามิใช่ชุมชนร่วม
มือชุมชนเกิดภาวะวิกฤติ ดังนั้นการที่ชุมชนมีจิตสำนึกและสำนึกร่วม เพราะชุมชนได้
ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเสาเสตติ์และชุมชนคิดว่าเด็กและเยาวชนคือลูกหลานและ

บทบาทบุคคลที่สำคัญของคนในชุมชนนั่นเอง และสืบเนื่องจากกิจกรรมออมทรัพย์นี้เองจึง
 มีช่องทางและโอกาสที่นักวิจัยและชุมชนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอยู่ตลอด โดย
 ประเด็นเรื่องเด็กและเยาวชน และกระบวนการพัฒนาชุมชน เนื่องด้วยกิจกรรมดังกล่าวส่ง
 ให้เกิดมีการจัดการประชุมประจำเดือนควบคู่กับการออมทรัพย์ของเยาวชน

กรรมการประชุมประจำเดือน โดยจัดการประชุมตลอดโครงการฯ

การดำเนินการประชุมประจำเดือนจะดำเนินการโดยแกนนำเยาวชน และผู้นำชุมชนให้มี
 หน้าที่พบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย โดยทางนักวิจัยได้เตรียมข่าวสาร และคำถามต่างๆ ที่จะ
 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย และยังเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้อภิปราย
 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

ผลที่ได้ พบว่าจากประชุมชุมชนประจำเดือนในทุกเดือนทำให้นักวิจัยได้รับทราบข้อมูลข่าว
 สารเคลื่อนไหวของจากกลุ่มเป้าหมาย และเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างนักวิจัย
 กับกลุ่มเป้าหมายในเรื่องของการทำงานและข้อมูลภายนอกชุมชน เช่น ปัญหาและอุปสรรคใน
 ทำงานของกลุ่มเด็กและเยาวชน องค์กรความรู้ใหม่ ๆ จากภายนอกชุมชน เช่น สถานการณ์
 เศรษฐกิจ เป็นต้น ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ และความไว้วางใจระหว่างกลุ่มเป้า
 หมายกับนักวิจัย ตลอดจนเป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้ชุมชนเกิดการตื่นตัวเรื่องเด็กและเยาวชน
 ต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มเป้าหมายต้องการที่จะมีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน
 ต่อเนื่องอย่างต่อเนื่องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารสำหรับเยาวชน จึงมีการพบปะกันอย่าง
 ต่อเนื่องละครั้ง นอกจากนั้นยังเป็นการติดตามและประเมินผลกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการปรับ
 เปลี่ยนพฤติกรรมสำหรับกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่ใช้สารเสพติด ตลอดจนเป็นการเชื่อมประสานเครือ
 ขงเยาวชนในระดับหมู่บ้านนำร่อง

ข้อสังเกตของนักวิจัย พบว่าลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป้าหมายบ้านฟ้าสามจะมี
 เข้าร่วมกิจกรรมไม่สม่ำเสมอ และมีการแบ่งกลุ่มเยาวชนที่เรียนหนังสือในชุมชนกับเยาวชนที่
 ไม่เรียนหนังสือในเมือง ซึ่งส่งผลให้เยาวชนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันและต่างฝ่ายต่าง
 ออรับฟังความคิดเห็น และทำให้การประชุมประจำเดือนของกลุ่มเยาวชนเป้าหมายของหมู่
 บ้านฟ้าสามมีความต่อเนื่อง ซึ่งแตกต่างจากเยาวชนบ้านสันเหนือ ที่เป็นกลุ่มเยาวชนขนาดเล็ก และ
 ทุกคนล้วนเป็นเยาวชนที่เรียนหนังสืออยู่ในพื้นที่ทั้งสิ้น ทำให้กระบวนการสื่อสารในการ
 จัดกลุ่มประชุมประจำเดือนมีความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมมากกว่าหมู่บ้านฟ้าสาม

กิจกรรมระดับตำบล

สมรรถนะและจัดนิทรรศการเรื่องยาเสพติดร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อ
ป.ป.ส. และศูนย์บำบัดยาเสพติด ในงานกีฬาต้านยาเสพติดระดับตำบล

ทางผู้นำชุมชนได้มีแนวความคิดที่จะกระตุ้นให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข
ยาเสพติดในระดับตำบล โดยใช้กิจกรรมกีฬาเป็นเครื่องมือในการรณรงค์ เพื่อที่จะระดม
มวลชน ให้เกิดการตื่นตัวและกระตุ้นจิตสำนึกและความตระหนักร่วมภายใต้โครงการ " กีฬา
ต้านยาเสพติด " ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้แสดงศักยภาพในการเข้ามามีส่วนร่วม
แก้ไขปัญหาตลอดจนสร้างจิตสำนึกและเจตคติที่ดีร่วมกัน ดังจะเห็นได้ว่าแต่ละชุมชนแสดงศักยภาพ
ของแต่ละชุมชนในรูปของการเข้าร่วมแข่งขัน การมีส่วนร่วมในการจัดเลี้ยงอาหาร เตรียมป้ายรณรงค์
เล่น โดยในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ได้มีการประสานงานกับผู้นำชุมชน และ อบต. ในการเตรียม
และผู้ที่รับผิดชอบ และได้ประสานงานขอความร่วมมือกับองค์กรภายนอกชุมชนได้แก่ สำนัก
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ (ปปส.) และศูนย์บำบัดยาเสพติด
ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ในการเข้าร่วมเป็นวิทยากรและขอสนับสนุนสื่อในการจัด
กิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด

ผลที่ได้ จากการดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้ทำให้เกิดการประสานงานในรูปแบบเครือข่ายของ
องค์กรภายในและองค์กรภายนอกชุมชน ที่จะหนุนช่วยกระบวนการการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในชุมชน ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีความรู้เข้าใจและได้แลกเปลี่ยนประสบ
ณ์ ในประเด็นเรื่องยาเสพติดและทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดจิตสำนึกและความตระหนัก ต่อ
อันตรายของเด็กและเยาวชน และยาเสพติดมากยิ่งขึ้น

จากกิจกรรมดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่ากระบวนการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดจิตสำนึกนั้นต้อง
อาศัยความร่วมมือที่เกิดจากความรู้ที่ภายในของชุมชนที่คิดว่าเป็นปัญหา และมีความต้องการที่จะ
แก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับตำบล เพราะชุมชนคิดว่าปัญหายา
เสพติดเป็นปัญหาร่วมและต้องการสร้างกระแสต้าน โดยใช้พลังมวลชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อน
แนวทางดังกล่าว ก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของชุมชนที่จะลุกขึ้นมาจัดการกับปัญหายาเสพติดด้วย
การทำงานในรูปแบบการผสมผสานทั้งภายในและภายนอกชุมชน

นอกจากกิจกรรมรณรงค์เชิงสาธารณะแล้วก็ยังพบว่ากิจกรรมดังกล่าวไม่สามารถเข้าไปแก้
ปัญหาการใช้สารเสพติดในเด็กและเยาวชนได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึงและเป็นรูปธรรม ดังนั้น
งานของปัจเจก ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ทางชุมชนคิดว่าน่าจะมีการส่งเสริมและพัฒนาให้กับกลุ่มเป้า

กล่าว ได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องที่ใกล้ตัวเยาวชน โดยเฉพาะเรื่องของ ยาเสพติด เฮดส์ เพค เพราะพบว่ากลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่นยังรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว และมีสิ่งที่จะต้องประสบกับปัญหาเหล่านี้ ดังนั้นทางผู้นำชุมชนและกลุ่มแกนนำ จึงมีแนวความคิดที่จะสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับ ยาเสพติด เฮดส์ เพคศึกษา โดยเสนอให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับ ยาเสพติด เฮดส์ เพคศึกษา ให้กับเยาวชน

กิจกรรมอบรมแกนนำเยาวชนตำบลน้ำบ่อหลวง เรื่อง ยาเสพติด เฮดส์ เพคศึกษา

สืบเนื่องจากการได้วิเคราะห์ถึงปัญหาการเข้าถึงข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด เฮดส์ เพค เยาวชนพบว่า การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติด เฮดส์ เพคศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทางชุมชนคิดว่าต้องรับดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน เพื่อเสริมสร้างชุมชนที่เป็นองค์ความรู้ให้กับเยาวชนในการลดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับเยาวชน จึงมีแนวคิดที่จะจัดให้มีการอบรม เรื่อง ยาเสพติด เฮดส์ เพคศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับผู้แทนทุกชุมชนในตำบลน้ำบ่อหลวง ในการนำเด็กและเยาวชนเข้าร่วมอบรม และสถานที่ในการอบรม และได้มีการประสานการทำงานร่วมกับวิทยากร จาก สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ , สส. โรงพยาบาลสันป่าตอง ในการอบรมในครั้งนี้

ผลที่ได้ จากการอบรมในครั้งนี้พบว่ากลุ่มเป้าหมายเกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะชีวิต ในการลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด เฮดส์ เพคศึกษา ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากกิจกรรมดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่าปัญหายาเสพติด เฮดส์ เพคศึกษา เป็นปัญหาสำคัญกับเยาวชน ดังนั้นกิจกรรมนี้จะเข้าไปเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนัก มีทักษะในการป้องกันตัวเองในพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าว จากการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้พบว่าประเด็นยาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความสำคัญอันดับแรก และกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จะเป็นวัยรุ่นชาย และพบว่ากลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งเป็นผลจากการใช้สารเสพติดเพราะผลของยาเสพติดในระยะแรกจะกระตุ้นความต้องการทางเพศของผู้ใช้ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อเอดส์จากการที่มีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย และจากการจัดกิจกรรมครั้งนี้พบว่ากลุ่มเป้าหมายบางส่วนที่เข้าร่วมอบรมในครั้งนี้ได้สะท้อนปัญหาของตนเองเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดและกำลังอยู่ช่วงที่ตัดสินใจที่จะเลิกและได้มีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในกลุ่มเกี่ยวกับผลกระทบและปัญหาของยาเสพติด ซึ่งกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวต้องการที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาจากประสบการณ์โดยตรงกับผู้ที่ใช้ยาเสพติดและกำลังอยู่ใน

การบำบัดรักษาเพื่อที่จะเข้าใจในสภาพของปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้น
การใช้สารเสพติดของตัวเอง

จากข้อเสนอและความต้องการของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว จึงได้ส่งผลให้เกิด
โครงการศึกษาดูงานรณรงค์แกนนำเยาวชน ที่เกี่ยวกับการบำบัดผู้ที่ติดยาเสพติดนอกสถานที่
เพื่อให้มีการศึกษาดูงานที่ศูนย์บำบัดยาเสพติดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ และโรงพยาบาล
ทุ่ง เพราะสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่บำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ที่ใช้สารเสพติด ตลอดจนเป็น
ที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานที่มีประสบการณ์ในการที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับ
เป้าหมาย

โครงการศึกษาดูงานแกนนำเยาวชนตำบลน้ำบ่อหลวง

การไปศึกษาดูงานด้านยาเสพติดในครั้งนี้ทางผู้นำชุมชน แกนนำเยาวชน และนักวิจัยได้มี
สถานงานไปยัง ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ และโรงพยาบาล
ทุ่ง และประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน และแกนนำเยาวชนเพื่อเตรียมกลุ่มเป้าหมายที่
ศึกษาดูงาน รวมถึงการวางแผนกิจกรรมหลังจากกิจกรรมดูงานเสร็จสิ้น

ผลที่ได้รับ พบว่ากลุ่มเป้าหมายได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกันภายใน
กลุ่ม และจากวิทยากร รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยตรงกับผู้ที่ใช้สารเสพติด ซึ่งส่งผล
ให้กลุ่มเป้าหมายเกิดจิตสำนึกและความตระหนักต่อปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้น รวมถึงผล
อบที่จะเกิดขึ้นโดยตรงกับสุขภาพของตัวเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

จากการศึกษาดูงานในครั้งนี้วิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้น ที่
จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ กับผู้ป่วยในสถานบำบัดและรักษาผู้ติดยาเสพติดภาค
เหนืออย่างมาก และมีกลุ่มเป้าหมายบางคนได้สะท้อนความรู้สึกรู้สึกของตนเองออกมาว่า ไม่
อยากที่จะมาเป็นผู้ป่วย "ที่นี่ " ซึ่งหมายความว่า เยาวชนได้เกิดความตระหนักกับปัญหายา
เสพติด และพยายามจะหาทางออกด้วยตนเองรวมถึงผู้ที่ไม่เคยใช้สารเสพติด ก็ตัดสินใจว่าตนเอง
ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างแน่นอน อย่างไรก็ตามการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในครั้งนี้
ไม่สามารถตอบสนองการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนได้อย่างชัดเจน
หากพบว่ายังมีเยาวชนบางส่วนหลังจากที่กลับจากการศึกษาดูงานแล้วยังมีการใช้สารเสพติด
นี่อาจจะเป็นเพราะว่าเด็กส่วนใหญ่ยังขาดทักษะชีวิต ในการที่จะสร้างเกราะให้กับตัวเองให้
พ้นจากสารเสพติด หรือปัญหาต่างๆ เช่น เรื่องเอดส์ เพศสัมพันธ์ ฯลฯ ที่จะส่งผลกระทบ
ต่อดำรงชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย

ดังนั้นเพื่อตอบสนองกับสภาพปัญหาข้างต้น กลุ่มเป้าหมายจึงได้เสนอให้ดำเนินโครงการ
ทักษะชีวิต เพื่อการสร้างเกราะภูมิคุ้มกันตลอดจนเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของเยาวชน
ทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้น

กรรมค่ายทักษะชีวิตแกนนำเยาวชนตำบลน้ำป่อหลวง

กิจกรรมค่ายทักษะชีวิตเป็นแนวคิดที่ต้องการมุ่งให้เยาวชนสามารถมีทักษะในการดำรง
ชีวิตได้กระแสเศรษฐกิจทุนนิยม บริโภคนิยม และการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ซึ่งเป็นตัวผลักดัน
ให้เด็กและเยาวชนเข้าไปสู่วงจรของการใช้สารเสพติด และพฤติกรรมเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ดังนั้น
โครงการที่จะเสริมสร้างให้เด็กและเยาวชนเกิดทักษะชีวิตได้นั้น ชุมชนต้องตระหนักถึงความ
รุนแรงของปัญหาดังกล่าว และหาแนวทางที่จะเสริมทักษะชีวิตให้กับเยาวชนในทุกรูปแบบเหมาะ
ของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นชุมชนและนักวิจัยจึงมีแนวที่จะจัดให้มีการเข้าค่ายทักษะชีวิตของแกน
นำเยาวชน ซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะเสริมภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน โดยการประสานงานกับ
องค์กร และเตรียมหลักสูตรในการเข้าค่าย ซึ่งวิทยากรประกอบด้วย ปปส. YMCA CY - Net.
โรงเรียนคลินิก แม่หญิงล้านนา และได้ประสานงานกับผู้นำชุมชน และแกนนำเยาวชนในการ
ของกลุ่มเป้าหมายที่จะไปเข้าค่าย โดยมีเงื่อนไขว่า เยาวชนที่จะไปเข้าค่ายต้องเต็มใจในการที่จะ
เข้าค่าย จำกัดจำนวนของหมู่บ้านนำร่อง 2 หมู่บ้าน ๆ ละ 15 คน หมู่บ้านขยายที่สนใจทั้งหมด
10 คน รวมทั้งร่วมกันวางแผนกิจกรรมหลังจากเข้าค่ายเพื่อปรับกิจกรรมและเสนอกิจกรรมที่
เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมด้านยาเสพติดร่วมกัน และได้ร่วมกันสรุปบทเรียนการเข้าค่ายฯ

ผลที่ได้รับ จากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้พบว่ากลุ่มเยาวชนมีความสามัคคีภายในหมู่คณะ
ยิ่งขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกันในช่วงเวลาที่อยู่ด้วยกัน และทำให้
เป้าหมายเกิดจิตสำนึกและความตระหนักต่อปัญหายาเสพติดมากยิ่งขึ้น และพบว่าทำให้นัก
ได้รับรู้ถึงทักษะคติ และภูมิหลังต่าง ๆ ของกลุ่มเป้าหมายในหลาย ๆ เรื่อง เช่น ยาเสพติด
ครอบครัวยุคใหม่ เป็นต้น และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเยาวชนในพื้นที่เดียวกัน
ระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับนักวิจัย ซึ่งส่งผลทำให้นักวิจัยได้รับความไว้วางใจจากกลุ่มเป้าหมาย
ในทางเดียวกันได้เกิดเครือข่ายในการประสานการทำงานร่วมกันในกลุ่มเยาวชนพื้นที่ดำเนิน

จากกิจกรรมดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มเป้าหมายได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอด
ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เกิดความรัก ความสามัคคี กล้าแสดงออก คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา
และพบว่าสิ่งที่แก้ไขปัญหานั้นเน้นเฉพาะกลุ่มเยาวชนฝ่ายเดียวไม่ได้จะต้องมีการแก้ไข

ร่วมกันทั้งครอบครัวและชุมชนโดยเฉพาะผู้ปกครองของเยาวชนเพื่อลดปัญหาช่องว่าง
 ภายเพราะครอบครัวเป็นหน่วยย่อยของสังคมที่จะเข้าหาล้อมเวียนรู้แก่สมาชิกของครอบครัว
 ครอบครัวเป็นตัวอย่างที่ดีที่จะส่งผลต่อการป้องกันปัญหาเด็กและเยาวชน ดังนั้นกระบวนการ
 เพราะป้องกันยาเสพติดภายในครอบครัวจึงต้องมีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็ก
 เยาวชนกับผู้ปกครองจึงจัดให้มีการอบรมครอบครัวสัมพันธ์ขึ้นระดับชุมชน

กิจกรรมการอบรมครอบครัวสัมพันธ์

กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นส่งเสริมบทบาทครอบครัวให้มีส่วนร่วมใน
 ป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminalและเยาวชน โดยเฉพาะบทบาทที่ครอบครัวจะต้องเรียนรู้และเข้า
 ร่วมด้านการดูแลเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน จากเป้าหมายนี้เองทางผู้นำและชุมชนจึงได้มีแนว
 ที่จะประสานความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นการลดช่องว่างของ
 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและเสริมสร้างเกราะให้ครอบครัว โดยได้ประสานงานกับวิทยากร
 ร่วมกันวางแผนการอบรมวิทยากรได้แก่ มูลนิธิฮอโรว์ และโรงพยาบาลสันป่าตอง ซึ่งทาง
 โรงเรียนได้มีการประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการเตรียมกลุ่มเป้าหมายที่จะอบรม

ผลที่ได้รับ จากการจัดกิจกรรมนี้พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้และเข้าใจในพฤติกรรมของวัย
 มากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว และชุมชน ซึ่งความสัมพันธ์ในครอบครัวก็
 ตัวแปรที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหายาเสพติด ถ้าหากผู้ปกครอง
 ปรารถนาเข้าใจพฤติกรรมของวัยรุ่นได้ก็จะทำให้ลดช่องว่างระหว่างวัยลงได้และพบว่าผู้ปกครองมี
 ะในการดูแลวัยรุ่นเพิ่มขึ้น และพบว่ากลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้และแลก
 ยี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันในเรื่องของการดูแลเลี้ยงดูบุตรหลาน

หลังจากที่ได้มีการจัดกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ในระดับชุมชนแล้วพบว่ากลุ่มเป้าหมายที่
 เด็กและเยาวชนได้สะท้อนความรู้สึกที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวกลุ่มเป้าหมายและ
 หนักในครอบครัวและผู้ปกครองที่ได้รับการอบรมครอบครัวสัมพันธ์แล้วว่า "ตั้งแต่แม่ไปอบรม
 ครัวสัมพันธ์แล้วเป็นบ่ค่อยตำหนินักซักแต่ได้ ู้จำวนขึ้น" และจากเดิมผู้ปกครองที่ใช้
 หนดในการสื่อสารกับเด็กส่งผลทำให้เด็กและเยาวชนมีปฏิกิริยาต่อต้านและปฏิเสธครอบครัว
 ให้เด็กและเยาวชนขาดที่พึ่งแล้วหันไปคบเพื่อนและหาทางออกของปัญหาด้วยตัวเองที่ไม่
 จะสม เช่น การพึ่งพายาเสพติด เป็นต้น เพื่อลดปัญหาและสถานการณ์ดังกล่าวทางทีมวิจัย
 กลุ่มเป้าหมายได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนและเป็นการหนุน

ให้เยาวชนได้กล้าคิดกล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์และให้เกิดความรู้ที่หลากหลายด้วยจัดกิจกรรมสื่อวิทยุเพื่อเยาวชน

กิจกรรมสื่อวิทยุเพื่อเยาวชน

ในโลกแห่งการสื่อสารที่ไร้พรมแดน การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนในกระบวนการสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะชนก็ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาศักยภาพเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน ฉะนั้นสื่อวิทยุเพื่อเยาวชนก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะเป็นงานการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของเยาวชน โดยการประสานแกนนำเยาวชนในแต่ละพื้นที่เพื่อเข้าร่วมกิจกรรม โดยเยาวชนได้มีการเตรียมความพร้อมและวางแผนในการดำเนินกิจกรรมนี้เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นเนื้อ และศึกษาหาข้อมูลที่จะนำเสนอ นักวิจัยได้มีการทดลองวัดความรู้จากที่เคยมีประสบการณ์ในการดำเนินรายการวิทยุ และเตรียมความพร้อมให้กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคในการเสนอข้อมูล ซึ่งได้มีดำเนินรายการวิทยุทางวิทยุ อ.ส.ม.ท. ลำพูน FM 96.5 เมกกะเฮิรท์ เวลา 06.00 - 07.00 น. ทุกเช้าวันอาทิตย์

ผลที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรมพบว่า ตัวแทนเยาวชนในพื้นที่เป้าหมายได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินกิจกรรมเรื่องสื่อวิทยุ และจากการจัดทำสื่อวิทยุสามารถทำให้เยาวชนได้สะท้อนปัญหาและสภาพแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยตัวเยาวชนเอง ส่งผลทำให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจากตัวแทนเยาวชนที่เป็นผู้สื่อเอง ตลอดจนส่งผลทำให้เยาวชนได้รับการพัฒนาศักยภาพในการนำเสนอข้อมูลทำให้เยาวชนเกิดการตื่นตัว กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจ และมีความคิดสร้างสรรค์

จากการวิเคราะห์การดำเนินกิจกรรมนี้พบว่าเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงศักยภาพและตามความสามารถของตนเองด้วยการผ่านสื่อวิทยุ เนื่องจากสื่อวิทยุเป็นสื่อที่สามารถสื่อสารได้ในระดับพื้นที่ซึ่งสามารถทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย แต่จุดอ่อนของดำเนินกิจกรรมนี้พบว่าเยาวชนยังขาดทักษะและประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมประกอบกับช่วงในการดำเนินกิจกรรมไม่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเยาวชนที่จะได้บริโภคข้อมูลข่าวสารที่กลุ่มเป้าหมายได้เสนอออกไปทั้งนี้สืบเนื่องจากปัจจัยและเงื่อนไขของทางสถานีวิทยุที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมส่งผลทำให้การถ่ายทอดข้อมูลสู่กลุ่มเป้าหมายได้ไม่เต็มที่และไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นถ้าหากจะมีการส่งเสริมเรื่องรอบบาทของสื่อสำหรับเยาวชนควรคำนึงถึงช่วงเวลา ทัศนียภาพ ทัศนคติ ความสนใจ ตลอดจนลักษณะ ของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันด้วย

รูปแบบการหนุนเสริมให้เยาวชนเกิดการทำงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้เยาวชนได้มีการสร้างเครือข่ายหนุนช่วยการทำงานทั้งในพื้นที่และนอก

โครงการหนุนเสริมดังกล่าวจะเป็นการเปิดโอกาสให้กับเยาวชนได้เรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนั้น ผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชน และนักวิจัยจึงได้มีการเสนอแนวความคิดที่จะส่งเสริมให้เยาวชนในพื้นที่ หรือชายในการทำงานร่วมกันโดยมีการส่งแกนนำเยาวชนเข้าไปร่วมในเครือข่ายเยาวชน จังหวัดและระดับภาค

กรรมเครือข่ายเยาวชน

กระบวนการเชื่อมประสานเครือข่ายเยาวชนได้มีการดำเนินการโดยการประสานงานกับ หน่วยงานที่ทำงานด้านเด็ก/เยาวชนในการเข้าร่วมกิจกรรม มีการคัดเลือกแกนนำเยาวชนใน เข้าร่วมกิจกรรมเครือข่ายเยาวชน นอกจากนั้นยังมีการสนับสนุนและหนุนช่วยแกนนำเยาวชน ทำงาน รวมถึงพัฒนาศักยภาพแกนนำ

ผลที่ได้รับ จากกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการวิจัยฯ ที่ได้ปฏิบัติร่วมกับเยาวชนทำให้เยาวชน ประสบการณ์และการเรียนรู้ในระดับชุมชน และเป็นการส่งเสริมทำให้การเตรียมเครือข่ายเยาวชน ระดับพื้นที่ และในระดับจังหวัด เพื่อหนุนเสริมกระบวนการการทำงานร่วมกัน และเปิด โอกาสให้เยาวชนได้รับการพัฒนาศักยภาพ และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การ พัฒนาเด็กและเยาวชนร่วมกัน

วิเคราะห์กระบวนการหนุนเสริมเครือข่ายของเยาวชนทั้งในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด กระบวนการขับเคลื่อนที่เข้าไปหนุนเสริมและเปิดโอกาสให้เยาวชนที่มาจากหลายพื้นที่ได้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนร่วมกัน

การติดตามประเมินผล

การติดตามและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินโครงการวิจัยที่สำคัญทั้งนี้ ทาง วิทยากรและชุมชนได้มีการติดตามผลโดย การสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมตลอด กระบวนการวิจัย เพราะถ้าหากนักวิจัยขาดทักษะในการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมแล้วจะส่งผลต่อ ความสำเร็จของการวิจัย การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือหนึ่งในการที่จะประเมินสถานการณ์ กลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์และหาแนวทางให้สอดคล้องและเหมาะสม ับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินพฤติกรรมของ กลุ่มเป้าหมาย การสังเกตที่ใช้ในโครงการวิจัยนี้ จะแบ่งเป็นสองลักษณะคือการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะสังเกตขณะที่กลุ่มเป้าหมายร่วมทำกิจกรรมกับนักวิจัย นอกจากนั้นจะสังเกตทัศนคติและ

แนวคิดของกลุ่มเป้าหมายที่สะท้อนออกมาขณะเข้าร่วมทำกิจกรรม และอีกส่วนหนึ่งคือการ
แบบไม่มีส่วนร่วม ทางนักวิจัยและทีมงานจะสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่สะท้อน
ในลักษณะต่าง ๆ นอกจากนั้นยังได้มีการจัดเวทีสรุปทบทวนร่วมกับชุมชน โดยทางทีม
ทำการจัดเวทีสรุปทบทวนตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านมาได้สรุปทบทวนร่วมกับ
เป้าหมายออกเป็น 4 เวที คือเวทีผู้นำชุมชน เวทีแกนนำเยาวชน เวทีของภาครัฐ และเวทีของ
และได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีการสุ่มตัวอย่างกลุ่มเป้าหมายของชุมชนเช่นกลุ่ม
แม่บ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำเยาวชน หน่วยงานของภาครัฐในพื้นที่แล้วสัมภาษณ์เชิงลึก
กระบวนการดำเนินโครงการฯ และผลของโครงการฯ ที่ผ่านมา รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคกับ
เป้าหมายต่าง ๆ ซึ่งการสัมภาษณ์เชิงลึกนี้เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (ประเด็น
กำหนด) นอกจากนั้นยังมีการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งทางทีมวิจัยได้ประเมินจากการมี
ร่วมของกลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมทำกิจกรรม และความร่วมมือของกลุ่มเป้าหมายในการ
กิจกรรมต่างของชุมชนและโครงการฯ

ผลที่ได้รับ ทำให้นักวิจัยและชุมชนได้รับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย
ชุมชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด พฤติกรรมด้านยาเสพติด และเรียนรู้ถึงสถานการณ์
ด้านยาเสพติดของชุมชน ตลอดจนสามารถปรับกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่ม
เป้าหมาย

วิเคราะห์จากกิจกรรมการติดตามประเมินผลทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำ
งานในทุก ๆ กิจกรรม เพื่อนำไปสู่กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาลงมือดำเนินการ
กิจกรรม รวมทั้งร่วมผลักดันแผนและกิจกรรมเข้าสู่ระดับนโยบายของชุมชนให้เป็นรูปธรรมที่
เห็นต่อไป

ผลักดันสู่ระดับนโยบายของชุมชน

การผลักดันนโยบายที่เกิดขึ้นในชุมชน เกิดจากการที่นักวิจัยได้เข้าไปสร้างกระบวนการ
สู่แบบมีส่วนร่วมของชุมชน ตั้งแต่ขั้นตอนแรกของการดำเนินโครงการฯ โดยการกระตุ้นให้ชุม
ชนมีความสำนึกและความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาเด็กและเยาวชนตามวิธี
และกระบวนการที่ได้กล่าวมาขั้นตอน การผลักดันประเด็นเรื่องเด็กและเยาวชนเข้าสู่
ชุมชน ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในชุมชนที่จะร่วมกันในการหาแนวทางแก้ไขปัญห
รูปธรรม โดยทางชุมชนได้จัดให้มีคณะทำงานพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับตำบลจำนวน 1
ไปประกอบด้วย หน่วยงานของภาครัฐในพื้นที่ องค์การชุมชน และองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงาน

โดยมีนายอำเภอเป็นที่ปรึกษา ซึ่งคณะทำงานชุดนี้มีบทบาทหน้าที่เสนอแผนกิจกรรมและ
งานในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป้าหมาย รวมทั้งดำเนินกิจกรรมติดตามและ
ผลร่วมกัน

ผลที่ได้รับ ทำให้องค์กรชุมชนเกิดความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาเด็ก
ทรน นอกจากนั้นยังทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในระดับพื้นที่ และได้มีคณะทำงาน
เด็กและเยาวชนระดับตำบล 1 ชุด เพื่อที่ร่วมกันทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
และเยาวชนในระดับตำบล โดยได้มีการเสนอแผนกิจกรรมและงบประมาณสำหรับการ
เด็กและเยาวชนในระดับตำบลทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป

สรุปกระบวนการดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ในโครงการ "การ
ความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนด้านยาเสพติด ตำบลน้ำป่อหลวง" มุ่ง
ส่งเสริมศักยภาพขององค์กรชุมชนที่มีอยู่ เพื่อนำเป็นสู่กระบวนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาค
ทรนในพื้นที่ โดยการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ของกลุ่มเป้าหมายโดยใช้กระบวนการ
แบบมีส่วนร่วม และให้ชุมชนเกิดแนวความคิดในการที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตัวของชุมชนเอง
ไปสู่การแก้ไขปัญหาคและเยาวชนในพื้นที่ โดยเฉพาะปัญหาด้านยาเสพติด ซึ่งกำลังเป็น
ของชุมชน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เยาวชนเกิดความเข้มแข็ง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

กระบวนการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของแกนนำชุมชน

การดำเนินงานวิจัย "โครงการสร้างความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน
ยาเสพติด ตำบลน้ำป่อหลวง" มุ่งส่งเสริมให้เยาวชนและแกนนำชุมชนได้รับการพัฒนาศักย
ในด้านต่างๆทั้งนี้ เพื่อต้องการให้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวนำศักยภาพที่ผ่านกระบวนการ
แล้ว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ซึ่ง
กระบวนการพัฒนาแกนนำ ดังกล่าวได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายที่เป็นแกนนำของชุมชนได้ดังต่อไปนี้ คือ 1.
แกนนำเยาวชน 2.กลุ่มผู้นำชุมชน 3.กลุ่มองค์กรของรัฐ และ 4. กลุ่มแกนนำครอบครัว ซึ่ง
แกนนำดังกล่าวทางโครงการวิจัยได้แสดงผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังของกระบวนการ
พัฒนาศักยภาพแกนนำ ตามตาราง ดังต่อไปนี้